

Det nationale reformprogram

Danmark
2014

Indhold

1. Indledning	3
2. Den økonomiske ramme.....	5
3. De landespecifikke anbefalinger.....	11
3.1 Finanspolitisk konsolidering frem mod 2013 og styrket udgiftsstyring	12
3.2 Øge inklusionen på arbejdsmarkedet og uddannelsesreformer	17
3.3 Fjerne barrierer for konkurrencen.....	25
3.4 Opfølgning på anbefaling om styrket finansiel stabilitet	26
4. De nationale mål i Europa 2020-strategien	31
4.1 Det nationale mål for beskæftigelse	32
4.2 Det nationale mål for forskning og udvikling.....	35
4.3 Det nationale mål for klima og energi.....	39
4.4 Det nationale mål for uddannelse.....	42
4.5 Det nationale mål for social inklusion	44
5. Modernisering af den offentlige sektor	49
5.1 Digitalisering	51
5.2 Digital velfærd og brug af velfærdsteknologi.....	54
5.3 Fokus på effekter, resultater og gensidig læring	56
5.4 Offentlig-privat samarbejde	57
5.5 Bedre regulering og målretning	57
5.6 Styrket fokus på kapacitetsudnyttelse og økonomistyring	58
6. Institutionelle spørgsmål og interessentinddragelse	61

1. Indledning

Dansk økonomi er i bedring med vækst i store dele af erhvervslivet og stigning i beskæftigelsen. Den økonomiske politik har understøttet økonomien, men udviklingen skal i høj grad også ses i lyset af en stærkere udvikling i den internationale økonomi, og især bedringen i euroområdet. Konkurrenceevnen er ved at blive styrket, virksomheder og husholdningernes økonomi er blevet mere robust, og den finansielle sektor fremstår i dag mere solid end længe. Samtidig er rammerne for finanspolitikken blevet styrket, og de offentlige finanser er blevet sundere. Der er dermed skabt grobund for et holdbart opsving, og der er løbende iværksat initiativer og reformer, der forbereder dansk økonomi på fornyet fremgang.

Selvom det går bedre, står den danske økonomi stadig over for en række udfordringer. Regeringen vil arbejde videre med at gøre økonomien mere robust og vækstdygtig. Der er behov for at styrke produktivitetsvæksten og konkurrencen, at øge uddannelsesniveaet – kvantitativt og kvalitativt - og at sikre et stærkt og velfungerende arbejdsmarked. Der er også behov for at fortsætte arbejdet med at modernisere den offentlige sektor.

Regeringen har derfor sat en ambitiøs reform- og moderniseringsdagsorden. I det seneste år er der gennemført en række reformer, der sigter mod at håndtere udfordringerne og samtidig sikre, at de offentlige finanser er holdbare og inden for rammerne af budgetloven.

Hvert forår, i forbindelse med det europæiske semester, fremsender de enkelte EU-medlemslande årlige nationale reformprogrammer, som redegør for landenes strukturreformer og planer for yderligere tiltag. Tilsvarende fremsendes årlige nationale stabilitets- og konvergensprogrammer, der redegør for finanspolitikken.

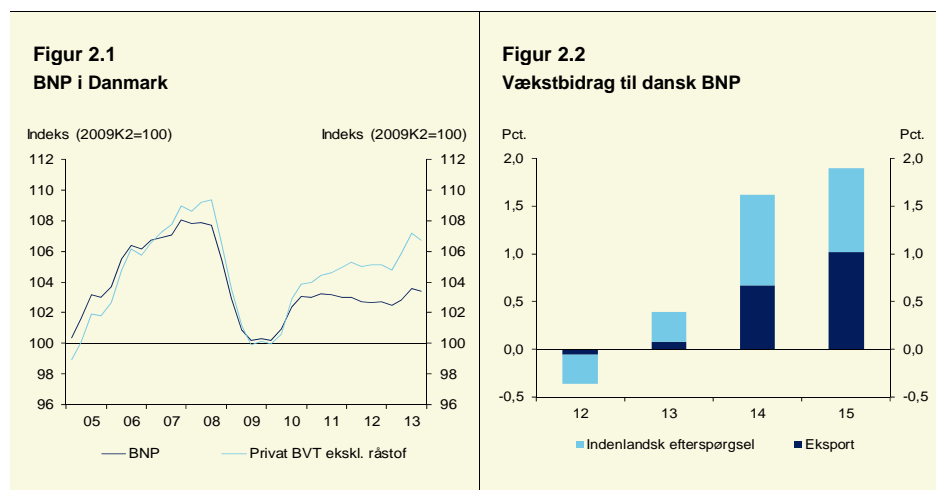
Danmarks nationale reformprogram redegør for de tiltag, som Danmark har taget og vil tage for at efterleve de landespecifikke anbefalinger som opfølgning på det nationale reformprogram og konvergensprogrammet for 2013. Det beskriver også den danske udmøntning af EU's vækststrategi (Europa 2020). Desuden præsenteres den overordnede økonomiske ramme for den danske økonomi, som er baseret på konvergensprogrammet for 2014.

Strukturen i det nationale reformprogram for Danmark 2014 er som følger:

- Kapitel 2 beskriver den overordnede økonomiske ramme for Danmark, herunder den samfundsøkonomiske udvikling og finanspolitikken.
- Kapitel 3 redegør for de tiltag, som Danmark har taget og vil tage for at efterleve EU's landespecifikke anbefalinger til Danmark fra 2013.
- Kapitel 4 omhandler de tiltag, som Danmark har taget og vil tage for at bidrage til opfyldelsen af Europa 2020-strategiens fem overordnede mål.
- Kapitel 5 beskriver den danske strategi for modernisering af den offentlige sektor, som er en af de fem hovedprioriteter i Kommissionens vækstundersøgelse.
- Kapitel 6 redegør for inddragelsen af Folketinget og interesseorganisationer.

2. Den økonomiske ramme

Dansk økonomi ser ud til at være på rette vej efter flere år med svag vækst. I løbet af 2013 indtraf et stemningsskifte blandt både forbrugere og virksomheder, og beskæftigelsen og produktionen i store dele af dansk erhvervsliv steg gennem året. Dertil kommer, at udviklingen i den beskæftigelsesintensive del af den private produktion har været stærkere, end BNP-udviklingen angiver. Det skyldes især, at den faldende Nordsøproduktion fortsat trækker den samlede produktion ned. Væksten i den private sektor ekskl. råstofudvinding har været 1,2 pct. i 2013 og dermed noget højere end den samlede vækst for hele økonomien på 0,4 pct., jf. figur 2.1. Fremgangen i den private sektor har været stærk nok til at skabe en fremgang i den private beskæftigelse, der steg med 18.000 personer i 2013.

Anm.: I figur 2.1 er der vist to kvartalers glidende gennemsnit. I figur 2.2 er der korrigeret for importindholdet i henholdsvis eksporten og den indenlandske efterspørgsel.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Grundlaget for tiltagende vækst i de kommende år er til stede. BNP ventes at stige omkring 1½ pct. i år og knap 2 pct. næste år, i takt med tiltagende vækst i den internationale økonomi, herunder at bedringen i euroområdet fortsætter. Eksporten ventes derfor at bidrage til en betydelig del af BNP-fremgangen i de kommende år, jf. figur 2.2.

Dertil kommer et stigende bidrag fra den indenlandske efterspørgsel i de kommende år. Erhvervsinvesteringerne ventes at tiltage, hvilket også skal ses i lyset af, at investeringskvoten aktuelt er på et lavt niveau, og at virksomhederne samlet set har et stort opsparingsoverskud. Endvidere er husholdningernes forbrug siden 2007 blevet bedre afstemt med indkomsterne. Det giver mulighed for, at privatforbruget fremover kan vokse i takt med indkomsterne.

På trods af det kraftige tilbageslag er ledigheden og langtidsledigheden lavere end under tidligere lavkonjunkturer, og den strukturelle ledighed er ikke steget under krisen, *jf. Finansregørelse 2014*. Dertil kommer, at lønstigningstakten er aftaget væsentligt, hvilket understøtter tilpasningen i konkurrenceevnen, og at jobomsætningen er forblevet høj. Det giver grundlæggende indtryk af sunde strukturer på arbejdsmarkedet, som ikke mindst skal ses i sammenhæng med de seneste års arbejdsmarkedsreformer.

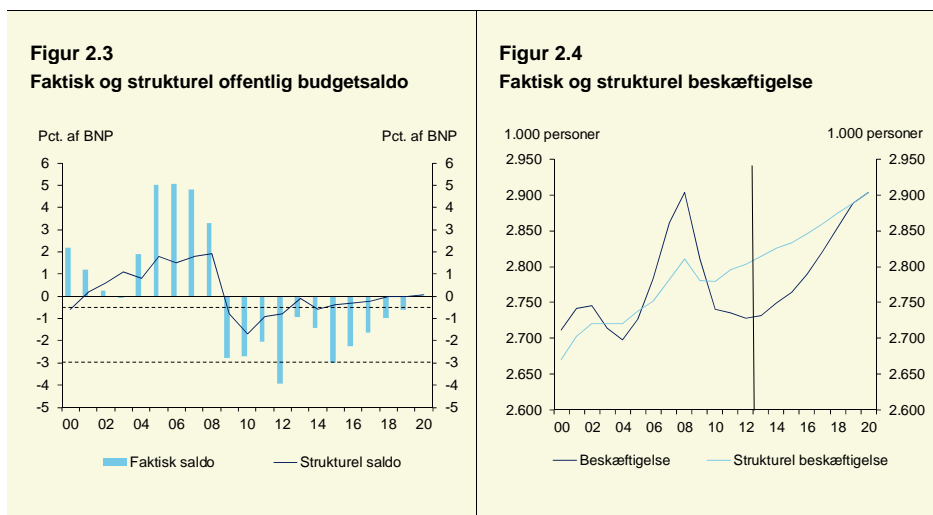
Mulighederne for en periode med fornyet vækst understøttes af den økonomiske politik. Finanspolitikken er fastlagt med henblik på at sikre sunde offentlige finanser og samtidig understøtte vækst og beskæftigelse mest muligt inden for de finanspolitiske rammer. Samtidig er pengepolitikken fortsat ekstraordinært lempelig.

De overordnede finanspolitiske rammer i Danmark udgøres af budgetloven og 2020-planen. Rammerne betyder overordnet, at den planlagte politik skal være i overensstemmelse med:

- Mindst finanspolitisk holdbarhed
- Mindst strukturel balance på den offentlige saldo i 2020
- Årlige strukturelle offentlige underskud på højst ½ pct. af BNP i overensstemmelse med Danmarks mellemfristede mål for de offentlige finanser i relation til Stabilitets- og Vækstpagten (MTO)
- Overholdelse af de fastlagte udgiftslofter for stat, kommuner og regioner

I de senere år har Danmarks EU-henstilling udgjort en særskilt rammebetingelse for finanspolitikken. Det faktiske underskud er bragt under 3 pct. af BNP i 2013 og forventes ikke at overstige 3 pct. af BNP i 2014 og 2015. På den baggrund er der udsigt til, at Danmark overholder hovedkravet i EU-henstillingen om at bringe det faktiske underskud holdbart under 3 pct. af BNP senest i 2013. I takt med den forudsatte konjunkturnormalisering ventes de faktiske offentlige underskud reduceret frem mod 2020, *jf. figur 2.3*.

Den strukturelle saldo er forbedret med ca. 1½ pct. af BNP fra 2010 til 2013 på linje med strammingskravet i Danmarks EU-henstilling. Med den forudsatte finanspolitik flugter udviklingen i den strukturelle saldo med Danmarks mellemfristede mål (MTO) for den strukturelle saldo på -0,5 pct. af BNP frem mod 2020. I 2020 vil der i overensstemmelse med målsætningen i 2020-planen være mindst strukturel balance mellem offentlige indtægter og udgifter.

Anm.: Den strukturelle beskæftigelse er et beregnet skøn for beskæftigelsesniveauet i en normal konjunktursituation. De vandrette stiplede linjer i figur 2.4 viser budgetlovens grænse på ½ pct. af BNP for det strukturelle underskud og Stabilitets- og Vækstpagtens grænse for underskud på 3 pct. af BNP.

Kilde: Danmarks Konvergensprogram 2014.

Der er gennem en årrække gennemført en række reformer med henblik på at sikre holdbare offentlige finanser og dermed troværdig finansiering af fremtidige udgifter. Reformene bidrager til at hæve den strukturelle beskæftigelse og vækstmulighederne.

Vækstpotentialet i Danmark er imidlertid udfordret af en – som udgangspunkt – lav produktivitetsvækst. Siden 1995 er produktiviteten i Danmark vokset væsentligt mindre end historisk og langsommere end i mange sammenlignelige lande. Produktivitetsvæksten har især været lav i de hjemmemarkedsorienterede erhverv, der ikke er særligt udsat for international konkurrence. Regeringen har derfor som led i Vækstplan DK iværksat en række initiativer med henblik på at øge produktiviteten, og Produktivitetskommissionen er kommet med en række anbefalinger, som kan danne grundlaget for yderligere initiativer.

Med Vækstplan DK er der sat en række nye mål med et skærpet fokus på produktivitet og privat jobskabelse, *jf. boks 2.1*. Målsætningerne svarer isoleret set til en forøgelse af det årlige vækstpotentiale med ca. 0,3 pct.-point i 2014-20, hvoraf halvdelen er indfriet med de hidtil besluttede reformer.

Boks 2.1**Den danske vækstdagsorden**

Med Vækstplan DK er der sat en række nye mål med skærpet fokus på produktivitet og privat jobskabelse, som bygger videre på den hidtidige reformpolitik. Det er en central målsætning, at væksten frem mod 2020 skal forøges med i alt 40 mia. kr. Reformindsatsen indeholder overordnet tre reformspor:

- I *reformspor 1* gennemføres tiltag, som forbedrer erhvervslivets rammevilkår og derved styrker konkurrenceevnen og løfter produktiviteten. Der sigtes mod et bidrag til den samlede fremgang i den økonomiske vækst på 20 mia. kr. frem mod 2020. Der er på nuværende tidspunkt realiseret bidrag for ca. 6 mia. kr.
- Med *reformspor 2* gennemføres initiativer med henblik på at øge uddannelsesniveaet og den strukturelle beskæftigelse. Der sigtes mod et bidrag til væksten på 20 mia. kr. frem til 2020, og der er på nuværende tidspunkt gennemført reformer, der bidrager med 16½ mia. kr.
- Endelig sigter *reformspor 3* på at sikre fortsat holdbare offentlige finanser og at intensivere arbejdet med at modernisere den offentlige sektor. Målet er at frigøre 12 mia. kr. frem mod 2020 i den offentlige sektor til nye initiativer.

Frem mod 2020 ventes væksten at stige til godt 2 pct. i gennemsnit om året. Det er baseret på virkningerne fra de gennemførte reformer i de senere år, og at konjunkturgenopretningen fortsætter. Beskæftigelsen ventes at stige med 167.000 fuldtidspersoner frem mod 2020, heraf 150.000 fuldtidspersoner i den private sektor, som følge af konjunkturgenopretning, demografisk udvikling og gennemslag fra gennemførte reformer, *jf. figur 2.4*.

Danske indmeldinger under konkurrenceevnepagten

Danmark deltager i konkurrenceevnepagten sammen med alle euro-lande og en række andre lande, der står uden for euro-samarbejdet. De mellemfristede målsætninger i den økonomiske politik harmonerer med de overordnede mål under konkurrenceevnepagten, som endvidere også omfatter indsatsen for at styrke den finansielle stabilitet. *jf. tabel 2.1*. Danmark har i de senere år gennemført væsentlige initiativer på de fire områder under konkurrenceevnepagten. Der redegøres for disse initiativer i kapitel 3 og 4.

Tabel 2.1
Danske indmeldinger under konkurrenceevnepagten

Mål under konkurrenceevnepagten	Danske initiativer med virkning fra 2014
At styrke arbejdsudbuddet, beskæftigelsen og de offentlige finanser	<ul style="list-style-type: none"> • Gradvis indfasning af skattereform. • Indfasning af SU-reform starter i 2014. • Reform af kontanthjælp med virkning fra 1. januar 2014. • Aftale om sygedagpengereform indgået i december 2013.
At styrke den offentlige udgiftsstyring	<ul style="list-style-type: none"> • Budgetlov og fastlæggelse af udgiftslofter med virkning for 2014-17.
At styrke konkurrence og produktivitet	<ul style="list-style-type: none"> • Størstedelen af initiativer fra det konkurrencepolitiske udspil <i>Styrket konkurrence til gavn for Danmark</i> ventes iværksat i 2014. • Udspil fra Produktivitetskommissionen i marts 2014 • <i>Aftaler om en Vækstplan</i>, herunder nedsættelse af selskabsskat til 22 pct.
At styrke den finansielle stabilitet	<ul style="list-style-type: none"> • Initiativer vedrørende velfungerende og robust realkreditsektor med virkninger fra 2014 (reduktion af refinansieringsrisikoen). • Højere kapitalkrav for danske penge- og realkreditinstitutter med virkninger fra 2014, herunder strammere kapitalkrav til systemisk vigtige finansielle institutter.

3. De landespecifikke anbefalinger

Danmark modtog den 9. juli 2013, som led i det europæiske semester, Rådets udtalelse om Danmarks økonomiske politik på baggrund af konvergensprogrammet og det nationale reformprogram 2013. Danmark modtog i alt tre anbefalinger, *jf. boks 3.1*.

Boks 3.1

De landespecifikke anbefalinger for Danmark

Rådet anbefaler, at Danmark i perioden 2013-14 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. Gennemføre budgetstrategien i 2013 som planlagt for at sikre korrektion af det uforholdsmæssigt store underskud senest i 2013. Derudover gennemføre budgetstrategien for 2014 og frem med henblik på at sikre en passende finanspolitisk indsats for at opretholde den mellemfristede målsætning.
2. Tage yderligere skridt til at forbedre beskæftigelsesegnetheden for personer på kanten af arbejdsmarkedet, herunder personer med indvandrerbaggrund, langtidsledige og lavt kvalificerede arbejdstagere. Forbedre kvaliteten af erhvervsuddannelserne med henblik på at nedbringe frafaldsprocenten og øge antallet af praktikpladser. Gennemføre folkeskolereformen for at hæve uddannelsesniveauet og forbedre omkostningseffektiviteten i uddannelsessystemet.
3. Fortsætte indsatsen for at fjerne barriererne for konkurrence, bl.a. i detailsektoren og bygge- og anlægssektoren, og øge effektiviteten af de offentlige tjenesteydelser.

Anbefalingerne er i stort omfang i overensstemmelse med målene for regeringens politik. Fra dansk side er der allerede igangsat en række tiltag, og flere vil blive taget på de områder, anbefalingerne berører.

Den ansvarlige og balancerede linje i finanspolitikken indebærer, at væksten understøttes og samtidig efterlever kravene i medfør af EU-henstillingen og budgetloven. Samtidig er der gennemført reformer med henblik på at styrke folkeskolen og sikre, at flest muligt har de kvalifikationer der efterspørges. En styrket konkurrencelovgivning er med til at fjerne barrierer for konkurrence.

Regeringen arbejder fortsat målrettet på at styrke konkurrencen og produktivitetsvæksten samt forbedre uddannelserne, bl.a. ved hjælp af en mere effektiv udnyttelse af arbejdskraften. Samtidig har regeringen fortsat fokus på at sikre den finansielle stabilitet med højere krav til systemisk vigtige finansielle institutioner samt et mere sikkert realkreditsystem, bl.a. ved at fjerne refinansieringsrisikoen ved rentetilpasningslån for realkreditinstitutterne.

3.1 Finanspolitisk konsolidering frem mod 2013 og styrket udgiftsstyring

Finanspolitikken er fastlagt med henblik på at sikre sunde offentlige finanser og samtidig understøtte vækst og beskæftigelse inden for de finanspolitiske rammer. Den ansvarlige og balancerede linje i den økonomiske politik, hvor kravene i medfør af såvel EU-henstillingen og budgetloven overholdes, bidrager til den høje grad af tillid til den danske økonomi og dermed også til at understøtte det lave renteniveau.

I Rådets udtalelse på baggrund af Danmarks Nationale Reformprogram for 2013 og Danmarks Konvergensprogram 2013 anbefales det, at "Gennemføre budgetstrategien i 2013 som planlagt for at sikre korrektion af det uforholdsmæssigt store underskud senest i 2013. Derudover gennemføre budgetstrategien for 2014 og frem med henblik på at sikre en passende finanspolitisk indsats for at opretholde den mellemfristede målsætning."

Baseret på seneste skøn fra Danmarks Konvergensprogram 2014 vurderes Danmark at opfylde kravene i EU-henstillingen. Med den forventede udvikling i den faktiske saldo er der udset til, at Danmark efterlever hovedkravet i henstillingen om at bringe det faktiske underskud på EDP-form holdbart under 3 pct. af BNP senest i 2013¹. Derudover skønnes den strukturelle saldo at blive forbedret fra et underskud på 1,7 pct. af BNP i 2010 til et underskud på 0,1 pct. af BNP i 2013, jf. tabel 3.1. Forbedringen svarer således omtrent til strammingskravet i Danmarks EU-henstilling, som indebærer, at der skal gennemføres strukturelle budgetforbedringer på 1½ pct. af BNP i perioden 2011-13.

Tabel 3.1
Faktisk og strukturel offentlig saldo, 2011-15

Pct. af BNP	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Faktisk offentlig saldo (EDP-form)	-2,5	-1,9	-3,8	-0,8	-1,3	-2,9
Faktisk offentlig saldo (NR-form)	-2,7	-2,0	-3,9	-0,9	-1,4	-3,0
d.o. ekskl. midlertidige forhold 2012-2015 ¹⁾	-	-	-2,4	-2,8	-3,3	-2,9
Strukturel offentlig saldo	-1,7	-0,9	-0,8	-0,1	-0,6	-0,4

1) De midlertidige forhold vedrører tilbagebetalingen af efterlønsbidrag i 2012 samt særlige midlertidige indtægtsforhold i 2013-15.

Kilde: Danmarks Konvergensprogram 2014.

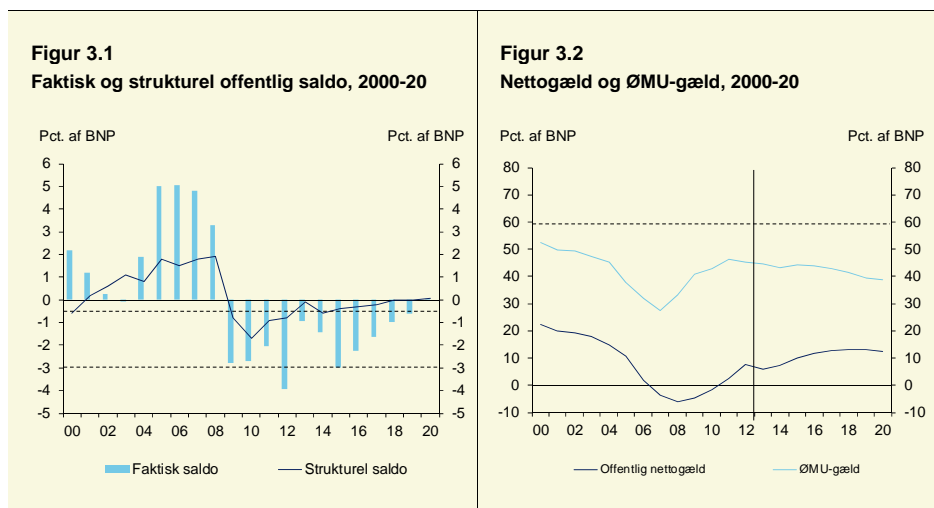
¹ Det er EU-Kommissionens talgrundlag, der vil blive lagt til grund i vurderingen af, hvorvidt Danmarks EU-henstilling kan ophæves. Hovedkravet i Danmarks EU-henstilling knytter sig således til den faktiske saldo opgjort på EDP-form. Afvigelsen mellem den faktiske saldo opgjort på EDP-form og på nationalregnskabsform skyldes blandt andet, at den offentlige saldo på EDP-form indregner netterenteindtægter fra statens rente- og valuta-swaps. Herudover håndteres indtægterne vedrørende statens salg af UMTS-licenser håndteres forskelligt i de to opgørelse.

Det faktiske offentlige underskud ventes at udgøre 0,9 pct. af BNP i 2013 og 1,4 pct. af BNP i 2014. De offentlige underskud i 2013 og 2014 holder således en pæn afstand til Stabilitets- og Vækstpagtens grænse på 3 pct. af BNP. Den faktiske offentlige saldo påvirkes i begge år positivt af en række midlertidige indtægtsforhold², herunder engangsindtægter vedrørende den særlige rabatorgning i forbindelse med omlægningen af eksisterende kapitalpensionsordninger. De forudsatte midlertidige indtægter forbedrer isoleret set de offentlige finanser med op til 1,9 pct. i begge år.

I 2015 vil den faktiske offentlige saldo ikke længere være påvirket af engangsindtægter fra omlægningen af eksisterende kapitalpensioner. Samtidig ventes de ordinære indtægter fra kapitalpensionsafgiften midlertidigt at blive ca. 1½ mia. kr. lavere afledt af fremrykkede kapitalpensionsudbetalinger i 2013 og 2014. Det faktiske underskud i 2015 øges på den baggrund i forhold til underskuddene i 2013 og 2014 og ventes at udgøre 2,9 pct. af BNP på EDP-form og 3,0 pct. af BNP på NR-form, jf. figur 3.1. Finanspolitikken i 2015 fastlægges først endeligt i forbindelse med finansloven for 2015, og vurderingen af de offentlige finanser i 2015 er derfor i et vist omfang baseret på beregningstekniske antagelser.

I 2014 skønnes det strukturelle underskud at udgøre 0,6 pct. af BNP, og i 2015 skønnes et underskud på 0,4 pct. af BNP. Finanspolitikken planlægges inden for rammerne af budgetloven, herunder den strukturelle underskudsgrænse på ½ pct. af BNP, jf. nærmere nedenfor. Underskudsgrænsen gælder i udgangspunktet for det skønnede underskud i forbindelse med fremsættelse af finanslovsforslaget for et givet finansår. Både ved fremsættelse af finanslovsforslaget og ved vedtagelsen af Finansloven i 2014 var den strukturelle saldo i 2014 på linje med rammerne i budgetloven. Det svagt reviderede skøn for 2014 på det aktuelle grundlag skal ses i lyset af den usikkerhed, der er forbundet med opgørelse af den strukturelle saldo, og er ikke udtryk for ændret politik.

² Adgangen til at omlægge eksisterende kapitalpensioner med en skatterabat i 2013 og 2014 antages at give et engangsprovener på 28½ mia. kr. i 2013 og 30 mia. kr. i 2014. Afledt af skatterabatten vedrørende omlægningen af kapitalpensionsbeskatningen anslås de ordinære indtægter vedr. kapitalpensioner at være fremrykket med henholdsvis 5 mia. kr. i 2013 og 3 mia. kr. i 2014 fra perioden 2015-19. Hertil kommer et midlertidigt provener i 2013 og 2014 på 2 mia. kr. i begge år fra omtegning af gennemsnitsrenteprodukter.

Anm: De vandrette stiplede linjer i figur 3.1 viser budgetlovens grænse på ½ pct. af BNP for det strukturelle underskud og Stabilitets- og Vækstpagts grænse for det faktiske underskud på 3 pct. af BNP. Den stiplede linje i figur 3.2 angiver Stabilitets- og Vækstpagts grænse for ØMU-gælden på 60 pct. af BNP.

Kilde: Danmarks Konvergensprogram 2014.

Fra 2016 og frem mod 2020 indebærer den mellemfristede fremskrivning en vis sikkerhedsmargin i forhold til budgetlovens grænse for strukturelle underskud, *jf. Konvergensprogrammet 2014*. Samtidig ventes den forudsatte genopretning af konjunkturerne gradvist at reducere det faktiske underskud frem mod 2020.

Den forudsatte finanspolitik indebærer, at ØMU-gælden holder en bred sikkerhedsmargin til Stabilitets- og Vækstpagts gældsgrænse på 60 pct. af BNP, *jf. figur 3.2*.

De gennemførte tiltag for at sikre korrektion af det uforholdsmæssigt store underskud senest i 2013 og efterlevelsen af de mellemfristede målsætninger gennemgås nedenfor.

3.1.1 Gennemførte tiltag

Konsolideringen af de offentlige finanser fra 2010 til 2013 sker navnlig som følge af indfasningen af finansieringselementerne fra skattereformen i *Forårspakke 2.0* (februar 2009) samt tiltagene i *Genopretningsaftalen* (maj 2010) og *Aftaler om finansloven for 2012*.

Forårspakke 2.0 bidrager til konsolideringen af de offentlige finanser via bl.a. øgede energifgifter, auktionering af CO₂-kvoter og udbredelse af skattegrundlaget for beskatning af selskaber.

Hovedelementerne i *Genopretningsaftalen* består af en reduceret vækstrate i det offentlige

forbrug i 2011-13, suspending af den automatiske §20-regulering af beløbsgrænserne i skattesystemet og en forkortelse af dagpengeperioden. Med Aftaler om finansloven for 2012 øges de offentlige skatte- og afgiftsindtægter varigt med i alt 5 mia. kr.³

Den samlede finanspolitik bidrager til at styrke de offentlige finanser strukturelt med 2,7 pct. af BNP i årene 2011-13 (målt ved de direkte provenuer), *jf. tabel 3.2*. Konsolideringsbidraget fra de offentlige indtægter udgør godt 1¼ pct. af BNP over de tre år, mens bidraget fra de offentlige udgifter udgør knap 1½ pct. af BNP. På udgiftssiden er det særligt den lave offentlige forbrugsvækst på realt knap -1½ pct. i 2011, der giver et væsentligt bidrag til konsolideringen af de offentlige finanser fra 2010 til 2013.

En række øvrige strukturelle faktorer svækker imidlertid de offentlige finanser med ca. 0,4 pct. af BNP frem mod 2013, hvilket primært kan henføres til et strukturelt fald i Nordsø-indtægterne i 2011-12 og afdæmpet underliggende produktivitetsvækst i 2011-2013. Netto vurderes de offentlige finanser dermed forbedret med 2,2 pct. af BNP i løbet af henstillingsperioden.

³ De 5 mia. kr. angiver skønnet for de varige virkninger opgjort efter tilbageløb og grænsehandelsvirkninger af *Aftaler om finansloven for 2012* på tidspunktet for aftalen. Visse elementer i *Aftaler om finansloven for 2012* er efterfølgende ændret i forbindelse med senere aftaler.

Tabel 3.2
Konsolidering, direkte provenuer, 2011-13

Pct. af BNP	2011	2012	2013	2011-13
Direkte provenuer i alt	1,1	0,5	1,2	2,7
Heraf udgifter:				
- offentligt forbrug	0,8	0,0	0,4	1,2
- offentlige investeringer	-0,1	-0,1	0,1	-0,1
- indkomstoverførsler ¹⁾	0,1	0,1	0,1	0,3
Heraf indtægter:				
- Forårspakke 2.0	0,1	0,0	0,2	0,4
- Genopretningsaftalen	0,3	0,1	0,1	0,5
- Finansloven for 2012	0,0	0,2	0,1	0,4
Heraf øvrige forhold	-0,1	0,0	-0,1	0,1
Strukturelle faktorer, der påvirker de offentlige finanser	0,0	-0,4	0,0	-0,4
Underliggende styrkelse af de offentlige finanser	1,1	0,0	1,1	2,2

Anm.: I beregningen af de direkte provenuvirkninger af finanspolitikken indgår blandt andet en forudsat produktivitetsvækst på 1/4 pct. om året i de private byerhverv i nulpunkterne for neutral finanspolitik. Lægges den skønnede strukturelle produktivitetsvækst i 2011-13 til grund for nulpunkterne, svarer den samlede finanspolitiske stramning i 2011-13 til ca. 2 pct. af BNP. I beregningen af nulpunkterne er indregnet en stigning i nettopriserne på 1,8 pct. om året svarende til forudsætningerne i det mellemløb. Under "Strukturelle faktorer" indgår blandt andet et strukturelt fald i Nordso-indtægterne på 0,3 pct. af BNP.

1) De skattepligtige overførsler er opgjort efter tilbageløb
 Kilde: Danmarks Konvergensprogram 2014.

En ansvarlig økonomisk politik er afgørende for at fastholde tilliden til finanspolitikken og skabe grundlag for balance og fremtidig vækst i dansk økonomi. Med den budgetlov, som blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget i 2012, er de finanspolitiske rammer i Danmark styrket. Med budgetloven er der indført en budgetbalanceregulering, som indebærer, at det årlige strukturelle offentlige underskud højst må udgøre 1/2 pct. af BNP. Budgetlovens underskudsgrænse gælder i udgangspunktet ved fremsættelsen af finanslovsforslaget for et givet år. På baggrund af de hensyn, der ligger bag bestemmelserne i budgetloven, må der i perioden efter fremsættelsen af finanslovsforslaget ikke gennemføres tiltag med væsentlige negative konsekvenser for den strukturelle saldo i det pågældende finansår. Herudover er der vedtaget bindende udgiftslofter for stat, kommuner og regioner med virkning for 2014-17. Det bidrager

til at sikre, at der grundlæggende er troværdig finansiering af de offentlige udgifter fremadrettet. Budgetlovens hovedelementer fremgår af boks 3.2.

Budgetloven retter op på to primære problemstillinger, som kendetegnede de hidtidige rammer for finanspolitikken i Danmark. For det *første* var de tidligere mellemfristede planer formuleret som kravforløb, hvor den planlagte vækst i det offentlige forbrug kun var finansieret og kravet om finanspolitisk holdbarhed kun opfyldt, hvis et bidrag fra uspecificerede reformer blev indfriet. Med det i budgetloven indbyggede forsigtighedsprincip kan den planlagte udvikling i de offentlige udgifter udelukkende baseres på de reformer og finansieringstiltag, der er fundet flertal for i Folketinget. For det *andet* var styringen af de offentlige udgifter ikke tilstrækkelig til at sikre, at væksten i det offentlige forbrug fulgte den planlagte udvikling. Budgetlovens indførelse af udgiftslofter indebærer en skarpere styring af de offentlige udgifter. Lofterne er fastsat ved lov og dækker ca. ¾ af de offentlige udgifter.

Boks 3.2

Hovedelementer i budgetloven

- Inden for rammerne af en holdbar finanspolitik opstilles et balancekrav til de samlede offentlige finanser. Den strukturelle offentlige saldo må højst udvise et årligt underskud på ½ pct. af BNP ved fremlæggelsen af finanslovsforslaget for et givet år, medmindre der foreligger exceptionelle omstændigheder. Der indføres endvidere en automatisk korrektionsmekanisme ved væsentlige afvigelser fra budgetbalancekravet.
- Udgiftslofter skal understøtte, at de overordnede finanspolitiske mål indfries. Lofterne sætter bindende rammer for udgifter i hhv. stat, kommuner og regioner. Udgiftslofterne vedtages i Folketinget og dækker en løbende 4-årig periode. Med lov om udgiftslofter for stat, kommune og regioner er der vedtaget udgiftslofter for perioden 2014-17. Økonomiske sanktioner understøtter overholdelse af udgiftslofterne.
- Det Økonomiske Råd (DØR) skal løbende vurdere, om den økonomiske politik overholder målet for den strukturelle saldo, samt om udgiftslofterne overholdes og er afstemt med de mellemfristede udsigter.

3.2 Øge inklusionen på arbejdsmarkedet og uddannelsesreformer

I Rådets udtalelse om Danmarks nationale reformprogram for 2013 og konvergensprogram for 2013 anbefales det, at Danmark i perioden 2013-2014 træffer foranstaltninger med henblik på at *"tage yderligere skridt til at forbedre beskæftigelsesegnetheden for personer på kanten af arbejdsmarkedet, herunder personer med indvandrerbaggrund, langtidsledige og lavt kvalificerede arbejdstagere. Forbedre kvaliteten af erhvervsuddannelserne med henblik på at nedbringe frafaldsprocenten og øge antallet af praktikpladser. Gennemføre folkeskole-reformen for at hæve uddannelsesniveaet og forbedre omkostningseffektiviteten i uddannelsessystemet"*.

Regeringens økonomiske politik og beskæftigelsesindsats sigter efter dels at understøtte beskæftigelsen og begrænse ledighed og langtidsledighed, dels at sikre et højt arbejdsudbud

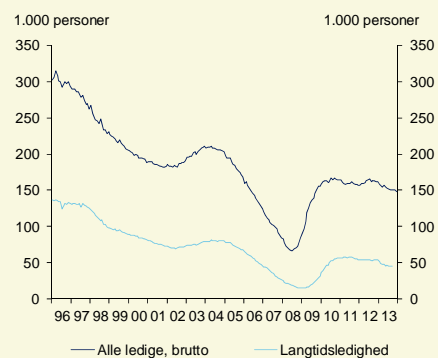
og stærke virksomheder, som er forudsætningen for fortsat vækst og velstand på lang sigt. Gentagne reformer har været med til at fastholde den nedadgående tendens i langtidsledigheden, *jf. figur 3.3*.

En række af regeringens tiltag på beskæftigelsesområdet er trådt i kraft siden 2012, herunder reformen af førtidspension og fleksjobordningen samt kontanthjælpsreformen. Desuden er der indgået en aftale om en sygedagpengereform.

Viden og uddannelse er grundlag for fremtidens velstand, og det går fremad med at nå målsætningerne om et højt uddannelsesniveau, *jf. figur 3.4*. Regeringen arbejder for at sikre fagligt stærke uddannelser til alle og relevante uddannelser i forhold til efterfølgende beskæftigelse, så uddannelserne bidrager aktivt til vækst, produktivitet og velstand i Danmark. Derfor har regeringen indgået politisk aftale om en reform af folkeskolen og en erhvervsuddannelsesreform, der skal sikre, at flere unge tager en erhvervsuddannelse blandt andet ved at styrke kvaliteten i erhvervsuddannelser.

Regeringen har også gennemført en reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse, der sikrer et fortsat velfungerende og effektivt SU-system, samtidig med at der stilles krav til de studerende om hurtigere studie gennemførelse. Endelig har regeringen nedsat et udvalg, der skal se på, hvordan kvalitet, relevans og sammenhæng kan styrkes i de videregående uddannelser.

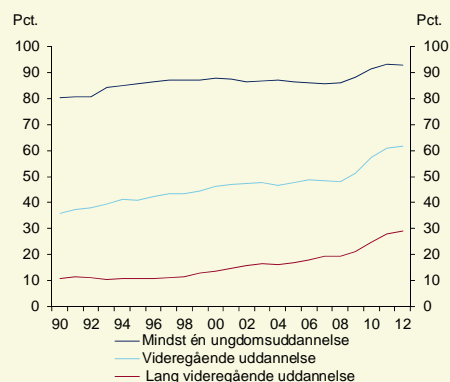
Figur 3.3
Ledighed og langtidsledighed

Anm.: Langtidsledighed er opgjort som personer, der har modtaget dagpenge, kontanthjælp, feriedagpenge eller har deltaget i aktivering 80 pct. af tiden de forgangne 12 måneder.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Figur 3.4
Andel af en 9. klasses årgang, der forventes at opnå ungdoms- og videregående uddannelser

Anm.: Regeringen har tre målsætninger på mindst en ungdomsuddannelse (95 pct.), en videregående uddannelse (60 pct.) og en lang videregående uddannelse (25 pct.).

Kilde: Undervisningsministeriet. Profilmodel 2012.

Aftalte og gennemførte reformer, der vil forbedre beskæftigelsespotentialer for personer på kanten af arbejdsmarkedet, gennemgås i nedenstående afsnit. Dernæst gennemgås tiltagene med henblik på at styrke uddannelserne og sikre et mere omkostningseffektivt uddannelsessystem.

Regeringens planlagte initiativer på beskæftigelsesområdet og uddannelsesområdet gennemgås efterfølgende i særskilte afsnit.

3.2.1 Gennemførte tiltag på beskæftigelsesområdet

På beskæftigelsesområdet er der gennemført en række reformer, heriblandt reformen af førtidspension og fleksjobordningen, som trådte i kraft den 1. januar 2013, samt kontanthjælpsreformen, som trådte i kraft den 1. januar 2014. Boks 3.3 beskriver de reformer og tiltag, der er besluttet siden NRP2013, og visse større initiativer med betydelig effekt på beskæftigelsen.

Reform af førtidspension og fleksjobordningen

Det grundlæggende formål med reformen af førtidspension og fleksjobordningen er, at borgere får hjælp til at få et liv med beskæftigelse frem for at få tilkendt førtidspension. Unge skal have en individuel og helhedsorienteret indsats i et ressourceforløb, som kan bidrage til at udvikle arbejdsevnen samt understøtte borgeren i at håndtere evt. helbredsmæssige udfordringer. Samtidig målrettes fleksjobordningen til personer med en meget begrænset arbejdsevne, det offentlige tilskud bliver lagt om, og fleksjob bliver som udgangspunkt midlertidige. Målgruppen for reformen er mennesker med komplekse problemer, hvor sociale, beskæftigelses- og sundhedsmæssige udfordringer skaber barrierer i forhold til arbejdsmarkedet.

Boks 3.3**Vedtagne og aftalte initiativer til fremme af beskæftigelse**

- **Førtidspensions- og fleksjobreform:** Målet med reformen fra juni 2012 er at fastholde flest muligt på arbejdsmarkedet – helst i understøttet beskæftigelse. Reformen skal sikre, at der fremover er større fokus på den enkeltes ressourcer og på at udvikle dennes arbejdsevne. Den indebærer, at fleksjobordningen målrettes, og tilskuddet omlægges, så personer med en lille arbejdsevne kan komme i fleksjob, samt at adgangen til førtidspension begrænses, således at personer under 40 år som udgangspunkt visiteres til et ressourceforløb frem for førtidspension. Forløbet tages løbende op til revision med henblik på at vurdere muligheden for at vende tilbage til arbejdsmarkedet.
- **Kontanthjælpsreform:** Kontanthjælpsreformen fra april 2013 har fokus på at få unge under 30 år i uddannelse og voksne over 30 år i arbejde.
 - Unge: Unge uden en uddannelse og med forudsætningerne for at påbegynde og gennemføre en uddannelse skal have et såkaldt uddannelsespålæg (krav om at begynde på en uddannelse). Samtidig skal de unge uden uddannelse have tilbud, der kan opkvalificere dem til en ordinær uddannelse. Unge med uddannelse skal hjælpes i job. Indsatsen over for læse- og skrivesvage unge bliver intensiveret og systematiseret.
 - Voksne: De, som kan arbejde, skal arbejde. De, som ikke kan arbejde, skal have en tværfaglig og helhedsorienteret indsats, som kan hjælpe dem nærmere arbejdsmarkedet.
- **Sygedagpengereform:** Reformen fra december 2013 afskaffer varighedsbegrænsningen på sygedagpenge, så ingen sygemeldte risikerer at stå helt uden forsørgelse. Samtidig skal sygemeldte have et hurtigere og bedre forløb end i dag. Reformen træder i kraft juli 2014. Reformen indebærer:
 - At alle sygemeldte fremover skal have revurderet deres sag efter fem måneder. Hvis den sygemeldte ikke opfylder betingelserne for at få forlænget sygedagpengereetten, men fortsat er uarbejdsdygtig på grund af sygdom overgår den sygemeldte til et jobafklaringsforløb.
 - Indsatsen i jobafklaringsforløbet bliver tilrettelagt individuelt og indeholder en helhedsorienteret indsats med beskæftigelsesrettede, uddannelsesrettede, sociale og sundhedsmæssige tilbud til at få afklaret sygdomsforløbet med det sigte at få den sygemeldte tilbage i arbejde.
 - Under hele forløbet modtager man som sygemeldt en ydelse, der svarer til kontanthjælpen. Ydelsen er ikke afhængig af formue eller ægtefællens indkomst.
 - En ny særlig forlængelsesregel for alvorligt syge borgere med livstruende sygdomme, hvor de bliver sikret sygedagpenge under hele sygdomsforløbet.
 - Sygemeldte får ret til at afvise behandling, som den pågældende ikke ønsker, uden dermed at miste sit forsørgelsesgrundlag.
 - Sygemeldte, der opfylder betingelserne for at få forlænget sygedagpenge efter de gældende forlængelsesregler, vil fortsat modtage sygedagpenge med uændret sats.

Kontanthjælpsreform

Reformen har fokus på, at unge under 30 år uden uddannelse skal i uddannelse og derigen- nem få bedre mulighed for en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet. Ledige, som er fyldt 30 år, og unge med en erhvervskompetencegivende uddannelse skal i arbejde.

De, der ikke kan selv, skal have hjælp til at komme videre. De mest udsatte personer skal have en helhedsorienteret indsats, der skal være baseret på en tidlig og grundig afklaring af den enkeltes udfordringer og behov. Indsatsen skal være tværfaglig og kan indeholde be- skæftigelses-, uddannelses-, sundheds- og sociale aktiviteter, som skal hjælpe personerne videre, så de på længere sigt kan komme i gang med en uddannelse eller komme i arbejde. Målgruppen for reformen er ledige, der modtager kontanthjælp.

Sygedagpengereform

Aftalen sikrer, at sygemeldte personer kan modtage offentlig forsørgelse i hele deres syg- domsforløb, idet varighedsbegrænsningen fjernes. Desuden fremrykkes revurdering af retten til sygedagpenge fra 12 måneder til senest 5 måneder. Personer, der mister retten, og som fortsat er uarbejdsdygtige på grund af sygdom, vil overgå til jobafklaringsforløb, der med en aktiv og individuelt tilpasset indsats skal udvikle disse personers arbejdsevne. Derudover be- tyder reformen, at indsatsen fremover især rettes mod personer, som ikke forventes at være raskmeldt inden for 8 uger.

Integration

I regeringens integrationsstrategi er reformen af kontanthjælpssystemet samt reformen af før- tidspension og fleksjob helt centrale i forhold til at nå målet om, at flere udlændinge kommer i beskæftigelse eller får en uddannelse.

Indvandrere og efterkommere udgjorde 6 pct. af det samlede antal personer i fleksjob i perio- den januar-oktober 2013 og 16 pct. af det samlede antal førtidspensionister i 2013 samt 29 pct. af samtlige kontanthjælpsmodtagere i 2013. Indvandrere udgør dermed en stor del af målgruppen for de to reformer.

Derudover fremlagde regeringen i november 2012 sin integrationspolitik "En styrket integrati- onspolitik". Heraf fremgår det, at opgaven med at få flere indvandrere i beskæftigelse først og fremmest skal løses som en integreret del af kommunens ordinære indsats på området. På nogle områder er der dog brug for en ekstra målrettet indsats på tværs af ressortområder.

3.2.2 Gennemførte tiltag på uddannelsesområdet

Et fagligt løft af folkeskolen

Regeringen har i juni 2013 indgået et bredt forlig om et fagligt løft af folkeskolen. Med aftalen gennemføres en reform af folkeskolen med virkning fra skoleåret 2014/15. Reformen skal gø- re en god folkeskole bedre ved at bygge videre på folkeskolens nuværende styrker og samti- dig tage hånd om de udfordringer, skolen står overfor.

Reformen har tre overordnede mål: 1) Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan, 2) folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til fagli- ge resultater, og 3) tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem re-

spekt for professionel viden og praksis. Det opnås igennem en række initiativer, *jf. boks 3.4*, bl.a. en længere og mere varieret skoledag og styrket undervisning i en række fag.

Boks 3.4

Initiativer i aftalen om et fagligt løft af folkeskolen med virkning fra skoleåret 2014/2015

- En længere og mere varieret skoledag, hvor de yngste elever går i skole i 30 timer om ugen, eleverne på mellemtrinnet går i skole i 33 timer ugentligt, og de ældste går i skole 35 timer om ugen. Frem til næste folketingsvalg bliver skoleugen hhv. på 28, 30 og 33 timer, hvis eleverne fravælger lektiehjælp og faglig fordybelse.
- Mere og bedre undervisning i *dansk og matematik*.
- Indførelse af *understøttende undervisning* med fokus på faglig træning og fordybelse, sammenhæng mellem teori og praksis, bevægelse, lektiehjælp og elevernes trivsel og alsidige udvikling
- Styrkelse af *engelsk*, så der undervises i faget på alle klassetrin (1. – 9. klasse).
- Styrkelse af *praktiske/musiske fag, natur/teknik* samt *valgfag* i form af bl.a. flere timer.
- Øget fokus på *overgangen til ungdomsuddannelse*.
- *Styrket kompetenceudvikling* af skoleledere, lærere og pædagoger samt fokus på bedre anvendelse af viden om god undervisning, blandt andet ved etablering af et Ressourcecenter for Folkeskole-skolen og et korps af læringskonsulenter.
- *Regelforenklning* og større frihed til skoler og kommuner ved øget målstyring og færre proceskrav.

Styrket uddannelseskvalitet

Regeringen fremlagde i december 2012 visioner for et kvalitetsløft af ungdomsuddannelserne samt voksen- og efteruddannelserne i udspillet *Endnu bedre uddannelser – for unge og voksne*. Målet for kvalitetsløftet er, at alle bliver så dygtige, de kan, at uddannelserne bidrager til at mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater, og at trivslen styrkes.

Ved overenskomstforhandlingerne i 2013 på det statslige område blev der på undervisningsområdet opnået enighed om nye arbejdstidsregler for lærere på de gymnasiale uddannelser, der muliggør, at lærernes arbejdstid kan anvendes mere fleksibelt og effektivt med henblik på at give gymnasieeleverne den bedst mulige undervisning.

Aftale om bedre erhvervsuddannelser og styrket uddannelsesgaranti

Som led i Aftalen om finansloven for 2013 indgik regeringen en aftale om bedre erhvervsuddannelse og styrket uddannelsesgaranti. Aftalen skal bl.a. bidrage til at reducere frafaldet i erhvervsuddannelserne og forøge antallet af elever, der kommer i virksomhedspraktik. Med aftalen blev der prioriteret 3,1 mia. kr. over perioden 2013-16. Aftalen rummer over 12 initiativer, der især bidrager til at forbedre kvaliteten, reducere frafaldet og øge antallet af praktikpladser. Initiativerne er beskrevet i Danmarks nationale reformprogram 2013. Aftalen var første led i indsatsen for bedre erhvervsuddannelser, og implementeringen er påbegyndt i 2013, herunder bl.a. oprettelsen af 50 praktikcentre på landsplan.

Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser

Regeringen har i februar 2014 indgået en bred politisk aftale om erhvervsuddannelserne. Aftalen skal give de unge en erhvervsuddannelse af høj kvalitet og gode muligheder for at videreudanne sig. Der indføres adgangskrav for at blive optaget og talentspor for de dygtigste

elever. Herudover prioriteres efteruddannelse af underviserne for at styrke undervisningens kvalitet. Med reformen bliver eleverne sikret minimum 26 timers undervisning om ugen fra 2016 svarende til knap 35 lektioner om ugen.

Aftalen har fire mål: 1) Flere elever skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse, 2) flere skal fuldføre en erhvervsuddannelse, 3) erhvervsuddannelserne skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan, 4) tilliden til og trivslen på erhvervsskolerne skal styrkes. Reformen mål skal opnås ved en række initiativer, *jf. boks 3.5*.

Boks 3.5

Hovedpunkter i aftalen bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser

- Bedre ungdomsuddannelsesmiljø på erhvervsuddannelserne: Grundforløb på ét år for de helt unge, forankret i holdfællesskaber og gradvis specialisering.
- Fra 12 fællesindgange til fire nye hovedområder.
- Bedre videreuddannelsesmuligheder via blandt andet flere fag på højt niveau, udbredelse af eux og bedre adgang til videregående uddannelser.
- Klare adgangskrav: Mindst 02 i gennemsnit i henholdsvis dansk og matematik eller en på forhånd garanteret praktikplads, samt mulighed for optagelse ud fra helhedsvurdering baseret på prøve og samtale.
- En ny 10. klasse målrettet erhvervsuddannelser.
- En ny toårig kombineret ungdomsuddannelse målrettet unge, der ikke har forudsætninger for at gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse.
- Mere og bedre undervisning gennem minimumstimetallet på grundforløbet og kompetenceløft af lærerne.
- Fortsat indsats for praktikpladser.
- En ny erhvervsuddannelse for voksne på 25 år og derover.

Kilde: Undervisningsministeriet.

Reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse

Der blev i april 2013 indgået en politisk aftale om en reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse. Reformen bygger på en præmis om et fortsat velfungerende og effektivt SU-system, som sikrer unges mulighed for at få en uddannelse uanset social baggrund. Samtidig er en central del af reformen at sikre en hurtigere studie gennemførelse. De enkelte initiativer i reformen træder løbende i kraft begyndende 1. januar 2014. Reformen styrker samtidig de offentlige finanser med 2,2 mia. kr. i 2020 til anvendelse på initiativer, der skal få gang i væksten og jobskabelse.

3.2.3 Planlagte tiltag på beskæftigelsesområdet

Regeringens ambition er et dynamisk arbejdsmarked, hvor ledige job besættes hurtigt, og de ledige hurtigst muligt kommer i varig beskæftigelse. Regeringen lægger vægt på, at virksomhederne kan få den kvalificerede arbejdskraft, de har brug for, og at de ledige har de rigtige kvalifikationer.

Reform af beskæftigelsespolitikken

Regeringen har som mål at samle et bredt flertal af Folketingets partier for at gennemføre en grundlæggende reform af beskæftigelsespolitikken. Regeringen har derfor fået gennemført en udredning af hele indsatsen for ledige. Udredningen er udarbejdet af et udvalg, der har forhenværende minister Carsten Koch som formand, som fremlagde sin rapport i slutningen af februar 2014. Regeringen har drøftet rapporten med arbejdsmarkedets parter og vil herefter udarbejde et udspil til en reform af beskæftigelsesindsatsen.

Udredningen giver svar på tre spørgsmål: 1) Hvordan sikres en bedre beskæftigelsesindsats, der hurtigst muligt får ledige i varig beskæftigelse? 2) Hvordan sikres en mere meningsfuld beskæftigelsesindsats, der tager udgangspunkt i den enkelte lediges behov – uden at svække princippet om at ledige skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet? 3) Hvordan kan samarbejdet mellem virksomheder og jobcentre styrkes, herunder hvordan sikres et optimalt jobmatch, fx så virksomhederne får den mest kvalificerede arbejdskraft, og ledige kommer i varig beskæftigelse?

3.2.4 Planlagte tiltag på uddannelsesområdet

Udvalget for kvalitet og relevans i de videregående uddannelser

De offentlige investeringer i de videregående uddannelser skal sikre høj faglig kvalitet og relevante uddannelser i forhold til efterfølgende beskæftigelse. Derfor har regeringen i oktober 2013 nedsat et uafhængigt udvalg bestående af syv eksperter med stor indsigt i de videregående uddannelser, der i løbet af 2014 skal komme med anbefalinger til, hvordan de videregående uddannelser kan øge bidraget til vækst, produktivitet og velstand i Danmark, *jf. boks 3.6*.

Udvalgets første rapport fra april 2014 indeholder anbefalinger til en række væsentlige ændringer af det videregående uddannelsessystem, herunder ny uddannelsesstruktur, øget brug af central dimensionering samt færre og større uddannelsesudbud.

Boks 3.6

Udvalget for kvalitet og relevans i de videregående uddannelser

Udvalget skal analysere udfordringer og løsningsmuligheder til at styrke rammebetingelserne samt institutionernes arbejde med faglig kvalitet og relevans. Afsættet er følgende politiske målsætninger:

1. *Kvalitet*: De videregående uddannelser skal have højere kvalitet i undervisning og uddannelsesforløb.
2. *Relevans*: Alle studerende skal tilegne sig kompetencer, der kan omsættes i relevant beskæftigelse – uanset på hvilket videregående uddannelsesniveau – ikke mindst i den private sektor.
3. *Sammenhæng*: Der skal skabes bedre sammenhæng i de videregående uddannelser, så der undgås overlap i uddannelsessystemet, spildtid og dobbeltuddannelse.

3.3 Fjerne barrierer for konkurrencen

Rådet har anbefalet Danmark i perioden 2013-14 at "fortsætte indsatsen for at fjerne barriererne for konkurrence, bl.a. i detailsektoren og bygge- og anlægssektoren, og øge effektiviteten af de offentlige tjenesteydelser".

Regeringen ønsker at styrke konkurrencen og dermed produktiviteten og væksten i Danmark. Derfor offentliggjorde regeringen i oktober 2012 sit konkurrencepolitiske udspil og nedsatte ligeledes i 2012 Produktivitetskommissionen. Produktivitetskommissionen kom med konkrete anbefalinger til, hvordan væksten i den danske økonomi kan øges gennem en øget produktivitet og offentliggjorde sin endelige rapport ultimo marts 2014. Kommissionen anbefaler blandt andet, at produktiviteten øges gennem øget konkurrence, herunder i de hjemmemarkedsorienterede serviceerhverv. Regeringens arbejde med opfølgning på kommissionens anbefalinger pågår.

I de nedenstående afsnit redegøres der mere detaljeret for gennemførte og planlagte initiativer med henblik på at styrke konkurrencen.

3.3.1 Gennemførte tiltag

Regeringen lancerede i oktober 2012 sit konkurrencepolitiske udspil *Styrket konkurrence til gavn for Danmark*. Udspillet indeholdt en række initiativer med henblik på at styrke konkurrencen i hele Danmark, fordelt på tre hovedområder: en styrket konkurrencelovgivning, øget konkurrence i de hjemmemarkedsorienterede erhverv og øget konkurrence og nemmere samarbejde om løsningen af de offentlige opgaver. Implementeringen af konkurrenceudspillet er godt undervejs, og seks af initiativerne er gennemført. Af udspillet fremgår, at det er blandt de hjemmemarkedsorienterede serviceerhverv, at produktivitetsvæksten er lavest, hvilket blandt andet skyldes en lavere konkurrence.

I december 2012 blev en *styrket konkurrencelov* vedtaget. Loven trådte i kraft 1. marts 2013 og betyder blandt andet, at der kan gives højere bøder og fængselsstraffe ved overtrædelse af konkurrenceloven. I forlængelse af den styrkede konkurrencelov har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen lanceret en *forebyggelsesstrategi* og styrket informationsindsatsen over for erhvervslivet med henblik på at øge kendskabet til konkurrenceloven og gøre det nemmere for virksomhederne at efterleve konkurrenceloven.

Derudover vedtog Folketinget i juni 2012 lov om fremme af konkurrencen på elmarkedet mv. (Engrosmodellen). Loven vil være fuldt implementeret i 2015 og har til formål at øge mobiliteten på elmarkedet for de godt 3 mio. mindre forbrugere.

Folketinget vedtog i april 2014 en modernisering af el-, vvs- og kloakinstallationsområdet. Formålet er blandt andet at øge konkurrencen og adgangen til området og forenkle reglerne for virksomhederne.

Fra det konkurrencepolitiske udspil er der ligeledes blevet gennemført to initiativer, der er med til at øge konkurrencen om de offentlige opgaver. Det drejer sig om, at der er oprettet et mere effektivt klagesystem ved udbud, som er med til at give kortere sagsbehandlingstid.

Derudover er reglerne for levering af hjemmehjælp blevet forenklet, hvilket øger konkurrencen om at udbyde hjemmehjælp.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har endvidere iværksat en forstærket vejledningsindsats om udbudsreglerne for at skabe mere klarhed og gøre det lettere for offentlige myndigheder at skabe konkurrence om de offentlige opgaver og samarbejde med private virksomheder om opgaveløsningen. Vejledningsindsatsen har bl.a. mundet ud i konkrete vejledninger om efterspurgte emner som evalueringsmodeller og dialog ved udbud.

Regeringen nedsatte i april 2013 et nyt Råd for Offentlig-Privat Samarbejde. Rådet skal tilvejebringe ny viden og bidrage til at understøtte konkurrencen om de offentlige opgaver samt fremme samarbejdet mellem offentlige myndigheder og private virksomheder og har bl.a. offentliggjort analyser af effekterne ved at skabe konkurrence om fængselsdrift og lønadministration.

3.3.2 Planlagte tiltag

En lang række af de igangsatte initiativer i det konkurrencepolitiske udspil sigter mod at øge konkurrencen i de hjemmemarkedsorienterede erhverv, herunder blandt andet på sundhedsområdet, bygge- og anlægsbranchen, detailhandlen, energi, lovregulerede erhverv, finansielle virksomheder samt ejendomsmæglere og bobestyrere. Størstedelen af disse initiativer forventes afsluttet i 2014.

Regeringen har også i forlængelse af det konkurrencepolitiske udspil nedsat et udvalg om dansk udbudslovgivning. Udbudslovsudvalget skal komme med forslag til implementering af EU's udbudsdirektiv. Udvalget vil afrapportere medio 2014, med henblik på at et forslag til en dansk udbudslov kan fremsættes i folketingsåret 2014/2015.

Rådet for Offentlig-Privat Samarbejde igangsætter endvidere løbende nye initiativer, der skal styrke samarbejdet om de offentlige opgaver. Regeringen er nu ved at følge op på 29 konkrete initiativer fastlagt i strategien for intelligent offentligt indkøb, som sætter fokus på at effektivisere det offentlige indkøb. Regeringen vil følge udviklingen i det offentlige indkøb og gøre status på de igangsatte initiativer i 2015. Derudover vil regeringen gennemføre en analyse af, hvornår det er økonomisk fordelagtigt at anvende offentlig-private partnerskaber (OPP) til at løse offentlige bygge- og anlægsprojekter.

Regeringen forventes desuden at lancere en række tiltag som opfølgning på Produktivitetskommissionens anbefalinger i første halvår af 2014, hvor der bl.a. vil være særlig fokus på at fjerne uhensigtsmæssige barrierer for øget konkurrence og produktivitet i de hjemmemarkedsorienterede serviceerhverv.

3.4 Opfølgning på anbefaling om styrket finansiel stabilitet

Danmark fik ikke anbefalinger med hensyn til finansiel stabilitet efter gennemgangen af det nationale reformprogram for 2013. Regeringen har imidlertid stadig stor fokus på at sikre den

finansielle stabilitet og har iværksat en række initiativer. Dette arbejde har udmøntet sig i styrket regulering af systemisk vigtige finansielle institutter. Regeringen arbejder endvidere på at sikre en mere robust realkreditsektor, bl.a. ved at fjerne institutternes refinansieringsrisiko som følge af rentetilpasningslånene. Disse initiativer gennemgås nedenfor og kan ses som en opfølgning på den tidligere anbefaling fra 2012 om, at "overveje yderligere forebyggende foranstaltninger med henblik på at styrke stabiliteten på boligmarkedet og i det finansielle system på mellemlangt sigt (...)".

Kreditinstitutter generelt, herunder SIFler

I det nationale reformprogram for 2013 fremgik under planlagte initiativer, at Udvalg om systemisk vigtige finansielle institutter (SIFler) i Danmark havde afleveret, og at der ville blive indledt politiske forhandlinger. Disse resulterede i, at der i oktober 2013 blev indgået en politisk aftale (Bankpakke 6) om regulering af SIFler og kreditinstitutter i øvrigt, herunder implementering af kapitalkravsdirektivet (CRD4/CRR).

Aftalen indebærer, at der for danske penge- og realkreditinstitutter generelt vil gælde et kapitalkrav på minimum 10,5 pct. af de risikovægtede poster, samt at en væsentligt større andel af kapitalen skal være egenkapital (aktiekapital). For SIFler kommer der til at gælde et højere kapitalkrav på minimum 11,5-13,5 pct. af de risikovægtede poster, afhængigt af hvor systemiske institutterne er. Hertil kommer for alle institutter et muligt yderligere individuelt solvenskrav, der afhænger af det enkelte instituts risikoprofil. Dette udgør i dag i gennemsnit knap 2 pct. for SIFler og godt 3 pct. for andre penge- og realkreditinstitutter.

De højere krav skal gøre penge- og realkreditinstitutterne mere robuste og styrke tilliden til den finansielle sektor generelt. Institutterne skal fremover være bedre rustet til at bære tab og klare sig igennem eventuelle kriser, uden at dette indebærer risici for resten af samfundsekonomien. En mere robust finansiell sektor er en vigtig forudsætning for langsigtet vækst og beskæftigelse i samfundet.

Lovforslag, der implementerer den politiske aftale, er fremsat d. 7. februar 2014 med henblik på ikrafttrædelse den 31. marts 2014.

En mere robust realkreditsektor

Det er fra flere sider blevet påpeget, at realkreditinstitutternes refinansieringsrisiko i forbindelse med det store omfang af rentetilpasningslån er blevet for stor. Regeringen har fremlagt et lovforslag og efterfølgende indgået en bred politisk aftale, der håndterer denne refinansieringsrisiko fremadrettet.

Konkret stilles der i lovforslaget krav om, at det af de vilkår, som er knyttet til rentetilpasningsobligationerne, skal fremgå, at obligationen automatisk kan forlænges med ét år ad gangen, hvis instituttet ikke kan afsætte tilstrækkeligt med nye obligationer til at refinansiere de bagvedliggende lån.

Udstedelser af obligationer bag alle ikke-forfinansierede lån, der er fast eller variabelt forrentet, og hvor obligationerne har en løbetid på op til og med 24 måneder (F1 og F2-lån, 1- og 2-årige CITALån og lign.) løbetidsforlænges med ét år, hvis renten stiger med mere end fem procentpoint indenfor 12 måneder. Ved den første refinansiering efter udløbet af dette år vil

der ikke være begrænsning på renten. Rentestigninger på mere end 5 procentpoint inden for ét år forekommer meget sjældent.

Den politiske aftale indebærer desuden, at pengeinstitutters udstedelser af særligt dækkede obligationer skal have en løbetid på over 24 måneder. Herved skabes sikkerhed for, at pengeinstitutterne ikke får en fordel ved at kunne udstede særligt dækkede obligationer uden rentetrigger for løbetider, hvor lovforslaget pålægger realkreditinstitutterne at have en rentetrigger.

Lovforslaget blev vedtaget i Folketinget den 11. marts 2014. Reglerne gælder fra 1. april 2014 for obligationer med løbetid op til og med 12 måneder og for øvrige obligationer fra 1. januar 2015.

4. De nationale mål i Europa 2020-strategien

Regeringen har siden sin tiltræden gennemført en række reformer og initiativer på områder, der bidrager til at opfylde de overordnede mål i EU 2020-strategien. For at øge dansk økonomis langsigtede vækstmuligheder har regeringen lanceret en ambitiøs reformdagsorden med fokus på en række områder, hvor der skabes vækst gennem blandt andet styrkede kompetencer, flere i job og øget produktivitetsvækst.

Regeringen har gennemført en række ambitiøse reformer, herunder *Vækstplan DK*, og reformer af folkeskolen, kontanthjælpen, førtidspensionen, sygedagpenge, SU, mm. Regeringen vil fortsætte reformindsatsen, og i det kommende år vil regeringen blandt andet stille forslag om en reform af erhvervsuddannelserne, beskæftigelsesindsatsen og tiltag som opfølgning på Produktivitetskommissionens arbejde. Regeringen vil fortsat sikre orden i økonomien og forbedre rammerne for vækst og job i Danmark.

Målene i det nationale reformprogram for 2014 fremgår af tabel 4.1.

Tabel 4.1

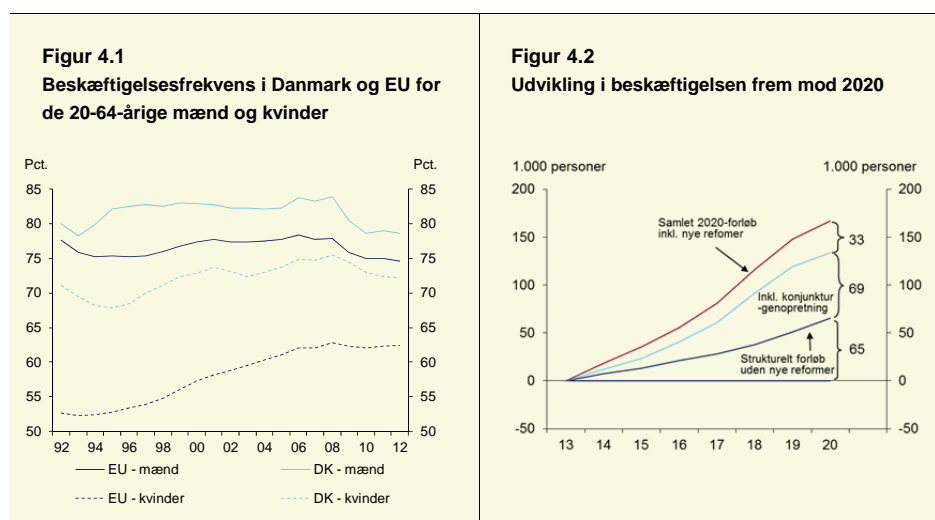
Danske nationale mål

	Mål i 2020
Det nationale mål for beskæftigelse	Strukturel beskæftigelsesfrekvens på 80 pct.
Det nationale mål for forskning og udvikling	3 pct. af BNP
Det nationale mål for klima og energi	Vedvarende energi skal øges til mindst 30 pct. af det endelige energiforbrug. Vedvarende energi i transportsektoren skal være på 10 pct. Udledningerne i de ikke-kvoteregulerede sektorer skal gradvist reduceres op til 20 pct. frem mod 2020 i forhold til 2005.
Det nationale mål for uddannelse	Reducere skolefrafaldet til mindre end 10 pct. for de 18-24-årige og øge den andel af de 30-34-årige, der har afsluttet en videregående eller tilsvarende uddannelse til mindst 40 pct.
Det nationale mål for social inklusion	Mindske antallet af personer i husstande med lav beskæftigelse med 22.000 frem mod 2020

Kapitlet er struktureret med en præsentation af henholdsvis gennemførte og planlagte tiltag, der vurderes at bidrage til regeringens overordnede 2020-målsætninger, jf. ovenfor. Som i kapitel 3 dækker gennemførte tiltag over tiltag, hvor der enten foreligger en lov eller er indgået aftale på området. Planlagte tiltag dækker over tiltag, hvor der endnu ikke er indgået aftale.

4.1 Det nationale mål for beskæftigelse

Der er tegn på bedring på det danske arbejdsmarked. Beskæftigelsen er steget igennem 2013, og ledigheden er faldet. Den udvikling forventes fremadrettet at tage fart, i takt med at de internationale konjunkturer forbedres. Strukturerne på det danske arbejdsmarked er sunde, og der er ikke tegn på, at konjunkturtilbageslaget har sat varige spor på arbejdsmarkedet. Flexibiliteten på det danske arbejdsmarked er fortsat stor, og bruttoledigheden ligger på et lavt niveau sammenlignet med tidligere tilbageslag. Beskæftigelsesfrekvensen for de 20-64-årige på godt 75 pct. i 2012 er ligeledes væsentlig højere end gennemsnittet for EU, jf. figur 4.1. Den højere erhvervsfrekvens er især tydelig for kvinder, hvor den danske ligger betydeligt over EU-gennemsnittet. Det danske mål er en strukturel beskæftigelsesfrekvens på 80 pct. for de 20-64-årige i 2020.

Anm: Beskæftigelsesfrekvensen i figur 4.1 er baseret på EU's "Labour force Survey". Beskæftigelsesfrekvensen for EU er i 2012 inklusive Kroatien.

Kilde: Eurostat, Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger. Eurostat, Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Det er regeringens ambition at fastholde en høj beskæftigelse og forbedre mulighederne for, at personer på offentlig forsørgelse kommer tilbage i beskæftigelse eller i uddannelse. Reformstrategien i *Vækstplan DK* sætter i den forbindelse nye mål for vækst og privat beskæftigelse. Det skal ske gennem øget uddannelse og gennem reformer, der øger arbejdsudbuddet. For at indfri vækstmålsætningen i *Vækstplan DK* skal der samlet gennemføres reformer svarende til 33.000 fuldtidspersoner frem mod 2020.

Gennemførte reformer siden 2012, herunder reformer af skat, førtidspension og fleksjob, konthjælp og SU, vurderes at øge arbejdsudbuddet og den strukturelle beskæftigelse svarende til ca. 27.000 fuldtidspersoner. Sammen med reformer gennemført inden 2020 samt et bidrag fra den demografiske udvikling, der isoleret set trækker ned i arbejdsudbuddet, kan den strukturelle beskæftigelse vokse med godt 90.000 fuldtidspersoner frem mod 2020.

Tabel 4.2
Bidrag til ændringerne i arbejdsudbud og beskæftigelse, 2013-20

1.000 personer	Virkning i hoveder	Virkning i fuldtidspersoner (inkl. arbejdstid)
Demografisk bidrag (alder, køn, herkomst)	-9	-16
Skønnet bidrag fra tidligere reformer ¹	78	81
Gennemførte reformer siden 2012	22	27
Heraf:		
- Skatteaftale 2012 ²	5	11
- Reform af førtidspension og fleksjob	8	5
- Konkrete initiativer i <i>Vækstplan DK</i> ³	9	11
Samlet ændring i strukturel beskæftigelse	91	92
Konjunkturbidrag	81	69
Samlet ændring i faktisk beskæftigelse	172	161
Reformambition i <i>Vækstplan DK</i>		6
Samlet ændring i faktisk beskæftigelse i forløb inkl. yderligere reformambition		167
Heraf privat beskæftigelse		150

Anm.: Forskellen mellem virkningen opgjort i fuldtidspersoner og antal hoveder afspejler ikke alene ændret gennemsnitlig arbejdstid af de forskellige initiativer, men også forskellen mellem den gennemsnitlige arbejdstid og normalarbejdstiden. Pga. afrunding kan summen afvige fra totalen.

- 1) Inkl. initiativer i genopretningsaftalen, skatteaftaler 2007 og 2009, tilbagetrækningsreformen samt uddannelsesmålsætningerne mv.
- 2) Inkl. skønnet virkning i 2013.
- 3) Inkl. reform af SU og kontanthjælp samt lille stigning i gennemsnitlig arbejdstid som følge af højere realløn i forbindelse med lempelser af erhvervsbeskatningen.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Endelig ventes konjunkturerne at normaliseres frem mod 2020, hvilket skønnes at løfte beskæftigelsen med knap 70.000 personer, *jf. figur 4.2*. Samlet skønnes konjunkturnormaliseringen, den underliggende demografiske udvikling, tidligere og nye reformer samt reformambitionen at hæve beskæftigelsen med ca. 167.000 personer frem mod 2020, *jf. tabel 4.2*. Herunder kan den private beskæftigelse stige med ca. 150.000 personer.

Udviklingen i beskæftigelsen svarer til en stigning i beskæftigelsesfrekvensen for de 20-64-årige frem mod 2020 på godt 4 pct.-point. Reformerne vil dermed understøtte indfrielsen af det danske mål for beskæftigelsen.

4.1.1 Gennemførte tiltag

Gennemførte reformer, herunder *Tilbagetrækningsreformen* fra 2011 samt reformer af skat, førtidspension og fleksjob, kontanthjælp og SU, vurderes at bidrage til et væsentligt løft af arbejdsudbuddet frem mod 2020.

Skattereformen fra juni 2012 sikrer, at det bedre kan betale sig at arbejde, og på lang sigt skønnes reformen at bidrage til en stigning i beskæftigelsen på ca. 16.000 personer inkl. bidrag fra højere arbejdstid. Frem mod 2020 skønnes reformen at øge beskæftigelsen med ca. 11.000 personer, *jf. tabel 4.2*. Stigningen i arbejdsudbuddet kan især henføres til en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget, særligt beskæftigelsesfradrag for enlige forsørgere, forhøjelse af indkomstgrænsen for topskat samt afdæmpet regulering af overførselsindkomster i perioden 2016-23, som bidrager til, at det bedre kan betale sig at arbejde.

Reform af førtidspension og fleksjobordningen bidrager til at øge arbejdsudbuddet med ca. 5.000 fuldtidspersoner i 2020 (og godt 12.000 fuldtidspersoner omkring 2030), *jf. tabel 4.2*. Reformen trådte i kraft 1. januar 2013. Målet med reformen er at fastholde flest muligt på arbejdsmarkedet. Adgangen til førtidspension begrænses for personer under 40 år, som i stedet tilbydes nyoprettede ressourceforløb. Reformen medfører endvidere, at fleksjobordningen målrettes personer med lille arbejdsevne, samt at tilskuddet omlægges. Kommunerne har endnu ikke oprettet det forventede antal ressourceforløb i forbindelse med førtidspensionsreformen. Regeringen vil derfor følge implementeringen nøje.

Regeringen har i april 2013 indgået aftale om reformer af kontanthjælp og SU-systemet (en del af *Vækstplan DK*), som til sammen øger beskæftigelsen med ca. 10.000 personer frem mod 2020. Kontanthjælpsreformen medfører blandt andet en stærkere tilskyndelse til at komme i beskæftigelse og tage en uddannelse for uddannelsesparate og jobparate kontanthjælpsmodtagere under 30 år. SU-reformen indeholder initiativer, der fremmer tidligere færdiggørelse af studiet.

Dertil kommer et løft i beskæftigelsen på ca. 1.000 personer i 2020, som er afledt af den produktivtetsforøgelse via større kapitalapparat, som følger af initiativerne i *Vækstplan DK*.

Udover de medregnede reformer, er der siden NRP2013 indgået aftale om en reform af sygedagpengesystemet, der yderligere kan give et lille positivt bidrag til beskæftigelsen i 2020.

4.1.2 Planlagte tiltag

Af *Vækstplan DK* fremgår endvidere, at der sigtes efter at fremlægge yderligere reformer, som kan øge arbejdsudbuddet med ca. 6.000 personer frem mod 2020 og dermed bidrage til at indfri ambitionen om at øge væksten (målt ved BNP) med 20 mia. kr. som følge af øget uddannelsesniveau og højere arbejdsudbud.

4.2 Det nationale mål for forskning og udvikling

Forskning og udvikling er grundlag for ny viden, produktivetsudviklingen i økonomien samt nye produkter, tjenesteydelser, produktionsprocesser og andre typer innovationer. Den danske regering har et nationalt mål for investeringer i forskning og udvikling på 3 pct. af BNP. Den offentlige finansierede forskning skal udgøre mindst 1 pct. af BNP. Endvidere har regeringen med innovationsstrategien *Danmark – løsningsernes land* fra december 2012 sat som mål, at Danmark skal være blandt de fem OECD-lande, hvor erhvervslivet investerer mest i forskning og udvikling som pct. af BNP.

Med innovationsstrategien har regeringen desuden fastlagt nationale mål for henholdsvis andelen af innovative virksomheder samt andelen af højtuddannede i den private sektor, som i 2020 skal være i top fem blandt de europæiske OECD-lande. Målsætningerne er vigtige sigtelinjer for at styrke konkurrenceevnen strukturelt og øge Danmarks vækstpotentiale.

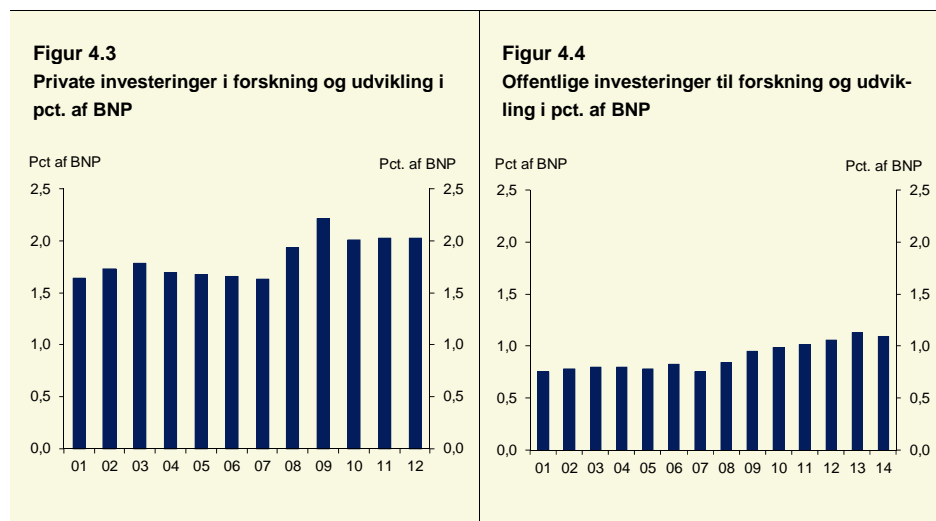
Tabel 4.3
Udvikling i de offentlige og private forskningsinvesteringer i pct. af BNP, 2007-12

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Offentlig	0,75	0,84	0,95	0,99	1,02	1,06
Privat	1,63	1,94	2,21	2,01	2,03	2,03
I alt	2,39	2,78	3,16	3,00	3,04	3,09

Anm: 2012 er foreløbige tal for privat og offentlig FoU. I forbindelse med revisionen af Nationalregnskabet i september 2014 vil der blive foretaget en teknisk omlægning af opgørelsen af investeringer i forskning og udvikling, der medfører et løft af det samlede BNP-niveau. Det højere BNP indebærer, at investeringer i forskning og udvikling falder som andel af BNP trods uændret ressourceforbrug.

Kilde: Danmarks Statistik.

Danmark har nået 3 pct.-målsætningen, *jf. tabel 4.3*. Den private forskning udgør 2,03 pct. af BNP i 2012 og har stabiliseret sig over 2 pct.-niveauet, *jf. figur 4.3*. Det offentlige forskningsbudget har generelt været stigende siden 2005 og ligger på et relativt højt niveau sammenlignet med andre lande. I 2014 er der budgetteret med 1,09 pct. af BNP til offentligt finansieret forskning, *jf. figur 4.4*.

Anm: 2012 er foreløbige tal for privat og offentlig FoU.

Kilde: Danmarks Statistik og aftaler om finansloven 2014.

4.2.1 Gennemførte tiltag

Nye større regeringsinitiativer inden for forskning, udvikling og innovation siden NRP2013 samt initiativer, der fortsat er under implementering, fremgår af boks 4.1.

I 2013 har hovedfokus været på at implementere initiativerne i innovationsstrategien fra december 2012. De største initiativer i strategien vil blive fuldt ud implementeret i 2014. Det drejer sig blandt andet om en reform af de innovations- og forskningsfinansierende organer, introduktionen af nye vigtige virkemidler og instrumenter samt styrket koordinering på tværs af statslige og regionale organer.

Lov om Danmarks Innovationsfond trådte i kraft den 1. april 2014, og dermed etableres en ny innovationsfond med ansvar for den fremtidige udmøntning af alle de konkurrenceudsatte midler til strategisk forskning, innovation og teknologiuudvikling på Uddannelses- og Forskningsministeriets område. Fonden har et samlet budget på knap 1,6 mia. kr. i 2014. Initiativet er en del af regeringens politik på forsknings- og innovationsområdet for at få et mere effektivt innovationssystem og herigennem fremme vækst og beskæftigelse. Fonden har et klart erhvervsrettet sigte og skal samtidig løfte forskningen inden for udvalgte områder og bidrage til konkrete løsninger på samfundets udfordringer. Fonden skal bidrage til at nå regeringens målsætninger om at komme i top-5 i OECD, hvad angår andelen af innovative virksomheder, de private investeringer i forskning og andelen af højtuddannede i den private sektor.

Boks 4.1**Vedtagne og aftalte initiativer til fremme af forskning, udvikling og innovation.****Offentlig forskning og videregående uddannelsesinstitutioner:**

- **Danmarks Innovationsfond:** Den 1. april 2014 trådte lov om Danmarks Innovationsfond i kraft. Dermed etableres Danmarks Innovationsfond med et samlet budget på knap 1,6 mia. kr. i 2014.
- **Forenklingspakke:** Som en del af innovationsstrategien er der nedsat et forum på tværs af innovationssystemet for at udmønte en forenklingsspakke gældende for alle offentlige innovationsordninger. Initiativet skal sikre, at antallet af ordninger og administrative byrder reduceres. Samtidig styrkes arbejdsdeling og sammenhæng mellem ordningerne, og der udarbejdes bedre effektmålinger.
- **Programmet YDUN (Younger women Devoted to a University career):** Der er samlet afsat 110 mio. kr. til at sikre en mere ligelig kønssammensætning af forskningsmiljøerne i Danmark.
- **Styrkelse af arktisk forskning:** Arktisk forskning styrkes gennem en række initiativer, herunder etablering af Forum for Arktisk Forskning, som skal sikre bedre effekt og koordinering af udviklings- og forskningsaktiviteterne i relation til den arktiske forskning.
- **Etablering af tre nye innovationscentre:** I 2013 åbnede tre nye innovationscentre i São Paulo (Brasilien), Seoul (Sydkorea) og New Delhi/Bangalore (Indien). De nye innovationscentre skal via partnerskaber, individuel rådgivning og samarbejde med udenlandske forsknings-, innovations- og videregående uddannelsesmiljøer være med til at styrke dansk forskning, innovation og uddannelse og øge tiltrækning af talent og investeringer til Danmark.

Virksomheders forskning, udvikling og innovation:

- **Samfundspartnerskaber og INNO+:** Der er udpeget fem store samfundspartnerskaber om innovation med udgangspunkt i INNO+: Blå arbejdspladser via grønne løsninger, Danmark som foretrukket land for tidlig klinisk afprøvning af ny medicin, Vandeffektiv industriel produktion, Innovatorium til bygningsrenovering samt Intelligent, bæredygtig og effektiv planteproduktion.
- **Understøtte professionelle klynger og innovationsnetværk:** Der er i 2013 lanceret en strategi for samarbejde om Danmarks klynge- og netværksindsats. Strategien skal styrke koordineringen af den lokale, regionale, nationale og internationale klynge- og netværksindsats, certificere danske innovationsnetværk og klyngeorganisationer efter europæisk standard og styrke den internationale orientering i de danske klynger og netværk.
- **Skattecredit for forsknings- og udviklingsaktiviteter:** Fra 2014 forhøjes den øvre grænse for, hvor store udgifter til forskning og udvikling der kan give anledning til kontant udbetaling gennem skattecreditten. Grænsen hæves fra 5 mio. kr. til 25 mio. kr., svarende til en udbetaling på 5,5 mio. kr., når nedsettelsen af selskabsskattesatsen er fuldt indfaset i 2016.
- **SPIR (Strategic Platform for Innovation and Research):** For at styrke forskning, innovation og udvikling i danske fremstillingsvirksomheder og gøre det mere attraktivt for disse fortsat at placere forskning, udvikling og produktion i Danmark er der i december 2013 givet bevilling til et SPIR (Strategic Platform for Innovation and Research) vedrørende fremtidens produktionssystemer.
- **Vækstteams og vækstplaner:** På baggrund af anbefalinger fra regeringens vækstteams har regeringen fremlagt vækstplaner inden for erhvervsområder, hvor danske virksomheder har international konkurrencekraft. I vækstplanerne indgår bl.a. initiativer, som skal styrke forsknings-, udviklings- og innovationsindsatsen.
- **Etablering af Markedsmodningsfonden:** I 2013 blev Fornyelsesfonden omlagt til Markedsmodningsfonden. Fonden har 135 mio. kr. årligt de næste tre år (2013-2015) til bl.a. at medfinansiere små og mellemstore virksomheders markedsmodning – herunder test og tilpasning af virksomheders nye innovative produkter og serviceydelser umiddelbart inden markedsintroduktion. Fonden fremmer endvidere innovativ offentlig efterspørgsel.

4.2.2 Planlagte tiltag

Regeringen ønsker at fastholde et fortsat højt ambitionsniveau for investeringer i forskning og innovation gennem en række initiativer, *jf. boks 4.2.*

Samtidig med etableringen af Danmarks Innovationsfond effektiviseres og udvikles en række instrumenter og nye virkemidler, der skal fremme forskning, udvikling og innovation. Det drejer sig om bl.a. om samfundspartnerskaber, skatteincitamenter, SMV-indsatser, klyngepolitik m.v. Samtidig er der sket en generel styrkelse af den samlede infrastruktur på forsknings- og innovationsområdet, herunder langsigtede bevillinger til institutioner såsom universiteter, GTS-institutter, innovationsmiljøer (inkubatorer) og innovationsnetværk.

Boks 4.2

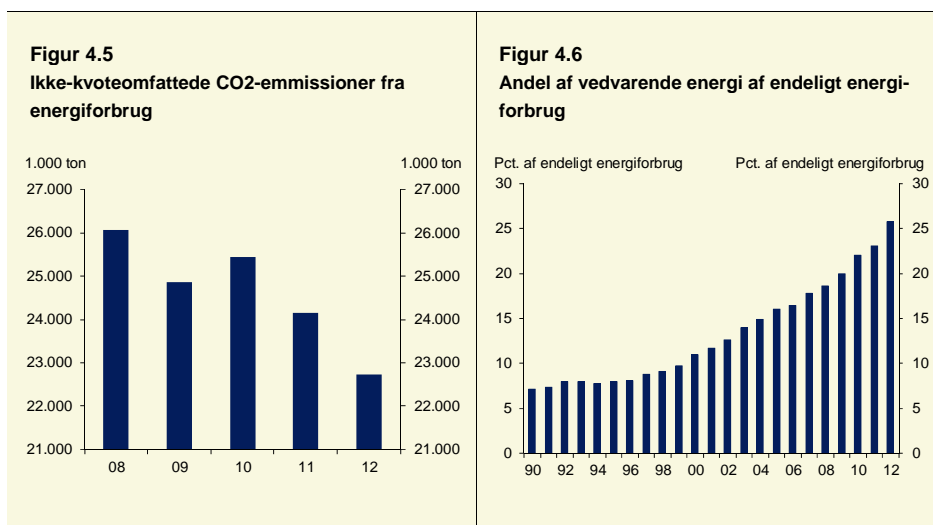
Planlagte tiltag til fremme af forskning, udvikling og innovation

- **Opfølgning på Danmarks Innovationsfond:**
 - **Evaluering af vidensamarbejde mellem videninstitutioner og erhvervsliv:** I forlængelse af aftale om Danmarks Innovationsfond gennemføres en bred evaluering af vidensamarbejde mellem videninstitutioner og erhvervsliv med henblik på at vurdere, om der er behov for nye tiltag på området. Evalueringen gennemføres i løbet af 2014.
 - **Styrket SMV-indsats:** Med den nye innovationsfond styrkes indsatsen over for små og mellemstore virksomheder (SMV'er) og iværksættervirksomheder. En række SMV-ordninger sammenlægges til ét samlet SMV-program, og der afsættes midler til innovationsprojekter i et samspil mellem SMV'er og videninstitutioner.
 - **Evaluering af Det Frie Forskningsråd:** I forlængelse af aftale om Danmarks Innovationsfond gennemføres en bred evaluering af Det Frie Forskningsråd som sammen med den tidligere evaluering af Danmarks Grundforskningsfond skal danne baggrund for en politisk drøftelse af den samlede organisering af forskningen på dette område.
- **Fælles Europæisk forskningsfacilitet (ESS):** Danmark og Sverige deler værtskabet for et af verdens største og mest avancerede fælleseuropæiske forskningsfaciliteter European Spallation Source (ESS), som placeres i Lund i Sverige.
- **Styrket hjemtag fra EU-programmer:** Deltagelsen i EU-programmerne styrkes med henblik på at nå et samlet hjemtag fra Horizon 2020 på 2,5 pct. af de samlede midler, bl.a. via en relancering og udvidelse af EUopSTART-ordningen, der yder tilskud til danske virksomheder og vidensinstitutioners forberedende arbejde i forbindelse med deltagelse i europæiske forskningsprogrammer.
- **Innovationsnetværk:** Der etableres i 2014 en ny samlet infrastruktur bestående af 22 nationale innovationsnetværk, som skal udgøre den nationale klynge- og netværksinfrastruktur frem til 2018, og som skal være den centrale brobyggerfunktion for samspillet mellem forskningsinstitutioner og virksomheder med henblik på fremme af vækst og innovation.
- **ESOF (Euroscience Open Forum) 2014:** Danmark har vundet værtskabet for ESOF 2014 med København som værtsby. ESOF er den største tværgående videnskabs- og videnskabspolitiske konference i Europa.
- **Opfølgning på vækstplaner:** Der vil løbende blive fulgt op på initiativer vedr. forskning, udvikling og innovation i regeringens vækstplaner på områder, hvor danske virksomheder har international konkurrencekraft.

4.3 Det nationale mål for klima og energi

Danmark er omfattet af følgende EU-mål på klima- og energiområdet:

- En reduktion i de ikke-kvoteomfattede udledninger af drivhusgasser i perioden 2013-20 stigende til 20 pct. i 2020 i forhold til niveauet i 2005.
- Øge andelen af vedvarende energikilder i det endelige energiforbrug til 30 pct. i 2020.
- Anvendelsen af vedvarende energi i transportsektoren skal være på 10 pct. i 2020.

Kilde: Energistyrelsen, *Energistatistik 2011-13*.

Kilde: Energistyrelsen, *Energistatistik 2013*.

Klimapolitiske mål

EU's stats- og regeringschefer bekræftede i oktober 2009, at de industrialiserede lande skal reducere deres drivhusgasudledninger med 80-95 pct. i 2050 i forhold til niveauet i 1990. Målet er endnu ikke præciseret, juridisk bindende eller fordelt mellem medlemslandene.

Som led i EU's mål i Klima- og Energipakken om en samlet drivhusgasreduktion på 20 pct. i 2020 i forhold til 1990 har Danmark påtaget sig at reducere de ikke-kvoteomfattede udledninger med 20 pct. i forhold til niveauet i 2005. Der er årlige reduktionsforpligtelser i perioden 2013-20, og der er mulighed for at overføre overopfyldelse til efterfølgende år. Den seneste fremskrivning tyder på, at målet opnås med initiativerne i den energipolitiske aftale af 22. marts 2012.

Energipolitiske mål

Danmark har i forbindelse med EU's Klima- og Energipakke fra 2008 påtaget sig at øge den andel af det endelige energiforbrug, der stammer fra vedvarende energikilder (VE) til 30 pct. i 2020. I 2005 var niveauet 17 pct. Med implementeringen af de aftalte initiativer i *energiaftalen af 22. marts 2012 (Energiaftale 2012-2020)* forventes målet opfyldt med en andel af VE i det endelige energiforbrug på godt 35 pct. i 2020.

Samtidig vil initiativerne i energiaftalen med de anvendte forudsætninger om økonomisk vækst, energiprisudvikling mv. medføre en absolut reduktion i bruttoenergiforbruget i 2020 på 12 pct. i forhold til 2006 og en absolut reduktion af det endelige energiforbrug med 7 pct. i 2020 i forhold til 2006. I energiaftalen fra 2008 var målet en 4 pct. reduktion af bruttoenergiforbruget i 2020 i forhold til 2006.

Som en del af Klima- og Energipakken skal Danmark leve op til et krav om, at mindst 10 pct. af energiforbruget i transportsektoren skal dækkes af VE. Med implementeringen af de aftalte transportinitiativer i energiaftalen opfyldes dette mål.

4.3.1 Gennemførte tiltag

Energiaftale 2012-2020

Med energiaftalen er en lang række initiativer besluttet for at understøtte og udbygge den danske position på klima- og energiområdet. Indholdet i aftalen er bekræftet i Danmarks nationale reformprogram 2013. Samtidig tages vigtige skridt på vejen mod 100 pct. vedvarende energi i den danske energi- og transportsektor i 2050. Med initiativerne i energiaftalen når Danmark samlet set en reduktion i udledningen af drivhusgasser på omkring 34 pct. i 2020 i forhold til 1990.

Klimalov

Regeringen indgik i februar 2014 to klimapolitiske aftaler, der dels giver bred parlamentarisk støtte til klimaloven, som regeringen fremsætter i Folketinget i slutningen af marts, dels giver bred parlamentarisk støtte til regeringens nationale reduktionsmål på 40 pct. fra 1990 til 2020, som fremsat i regeringsgrundlaget fra 2011, jf. nedenfor.

Klimaloven lovfæster, at regeringen skal lave en årlig klimapolitisk redegørelse og fastsætte nye nationale klimamålsætninger hvert femte år. Med klimaloven nedsætter regeringen desuden et uafhængigt klimaråd, der bl.a. skal rådgive regeringen om, hvordan omstillingen til et lavemissionssamfund i 2050 kan realiseres på en omkostningseffektiv måde under hensyntagen til vækst, konkurrenceevne og sunde offentlige finanser. Klimarådet forventes at være operativt fra 1. januar 2015.

4.3.2 Planlagte tiltag

I regeringsgrundlaget fra 2011 præsenterede regeringen sit nationale klimamål om 40 pct. reduktion i de samlede udledninger af drivhusgasser i 2020 i forhold til 1990. Reduktionsmålet på 40 pct. er grundlaget for regeringens klimaplan, der blev fremlagt i august 2013, jf. ovenstående.

Det er regeringens ambition, at klimahensynet skal integreres i politikudviklingen indenfor alle de sektorer, der udleder drivhusgasser. Regeringens klimapolitik bygger på en række principper, som fremgår af boks 4.1. Parallelt med regeringens klimaplan fra august 2013 er der udarbejdet et virkemiddelkatalog, hvori forskellige virkemidler til at opnå reduktionsmålet er analyseret. Virkemiddelkataloget danner sammen med klimaplanen og den nye klimalov udgangspunktet for den videre politiske dialog om, hvordan reduktionsmålet nås.

Boks 4.3**Principper for dansk klimapolitik****Integration af klimahensyn i andre politikområder**

- Integration af klimahensyn på andre politikområder er et helt grundlæggende princip for regeringens klimapolitik. Med henblik på opfyldelsen af 40 pct. målet i 2020 vil regeringen i politiske drøftelser og forhandlinger på relevante ressortområder som landbrug, transport, energi og miljø søge at få integreret konkrete klimahensyn.

Forening af en ambitiøs klimapolitik med vækst og beskæftigelse

- Arbejdsgruppens virkemiddelkatalog beskriver en lang række muligheder for at reducere drivhusgasudledningen, listen er ikke udtømmende og for fuldstændighedens skyld regnes der også på tiltag og instrumenter, som regeringen med sin nuværende politik ikke vil implementere. Fx vil regeringen ikke pålægge erhvervslivet nye skatter og afgifter.

Omkostningseffektivitet

- Såvel opfyldelsen af 40 pct. målet som den langsigtede omstilling mod et lavemissionssamfund kræver betragtelige reduktioner i drivhusgasudledningen. Derfor skal indsatsen tilrettelægges omkostningseffektivt, dvs. med så begrænsede samfundsøkonomiske omkostninger som muligt.

Timing og handling under usikkerhed

- Det giver ikke mening på nuværende tidspunkt at tilrettelægge reduktionsindsatsen i detaljer helt frem til 2050. I stedet er det hensigtsmæssigt, at valg af tiltag sker under iagttagelse af nyeste og opdateret viden om både udledninger, mulige tiltag og nye teknologier. Det øger sandsynligheden for, at den samlede indsats også efterfølgende viser sig at være omkostningseffektiv.

Konkurrenceevne

- Fastlæggelsen af en omkostningseffektiv klimaindsats rejser en problemstilling i forhold til den danske konkurrenceevne for konkurrenceudsatte virksomheder og en eventuel udflytning af produktion. Dette kan betyde tab af danske investeringer og arbejdspladser. Derfor skal der tages hensyn til, om de potentielle virkemidler indebærer udflytning af produktion.

Begrænset mulighed for offentlig finansiering

- Den danske klimaindsats skal gennemføres inden for rammerne af en holdbar økonomisk politik. Der er i de kommende år stærkt begrænset mulighed for offentlig finansiering af initiativerne, hvilket skal ses i lyset af behovet for konsolidering af de offentlige finanser.

Forureneren betaler

- Reduktionsindsatsen skal tage udgangspunkt i det grundlæggende princip om, at forureneren betaler. Ud fra dette princip – såvel som hensynet til omkostningseffektivitet – bør der principielt tilstræbes en ensartet prissætning af alle drivhusgasemissioner i alle sektorer.

Understøttelse af en langsigtet omstilling

- 40 pct. målet er en trædesten på vejen mod en bredere grøn omstilling og opnåelse af EU's langsigtede klimapolitiske mål om 80-95 pct. reduktion i 2050. Det er derfor væsentligt, at opfyldelsen af 40 pct. målet understøtter den langsigtede og strukturelle omstilling, samt at beslutningerne der træffes frem mod 2020 er omkostningseffektive og lægger sporerne for igangsættelse af reduktioner indenfor alle sektorer.

Kilde: Regeringens klimaplan, august 2013.

4.4 Det nationale mål for uddannelse

Regeringen har tiltrådt de overordnede EU-mål på uddannelsesområdet i Europa 2020-strategien om at reducere uddannelsesfrafaldet til 10 pct. for de 18-24-årige samt øge den andel af de 30-34-årige, der har afsluttet en videregående eller tilsvarende uddannelse, til mindst 40 pct.

Danmark bidrager til opfyldelse af EU-målene gennem de nationale mål, som imidlertid opgøres efter andre metoder end EU-målene. De danske nationale mål er, at 95 pct. af en ungdomsårgang skal gennemføre mindst en ungdomsuddannelse i 2015, og at 60 pct. af en ungdomsårgang skal gennemføre en videregående uddannelse i 2020, og mindst 25 pct. skal gennemføre en lang videregående uddannelse.

Det er et centralt mål for regeringen at højne kvaliteten i folkeskolen, på ungdomsuddannelserne og på de videregående uddannelser. Samtidig er det regeringens mål, at flere får en erhvervsuddannelse, og at de danske unge kommer hurtigere igennem deres uddannelser. Dette vil bidrage til at øge udbuddet af veluddannet arbejdskraft, samtidig med at de gennemsnitlige uddannelsesomkostninger kan mindskes. Det er endvidere regeringens mål, at kvaliteten i voksen- og efteruddannelserne styrkes, bl.a. med henblik på at flere ufaglærte skal gennemføre en kompetencegivende uddannelse.

4.4.1 Gennemførte tiltag

Et fagligt løft af folkeskolen

Regeringen har i juni 2013 indgået et bredt forlig om et fagligt løft af folkeskolen. Med aftalen gennemføres en reform af folkeskolen med virkning fra skoleåret 2014/15, *jf. afsnit 3.2.2*. Med reformen indføres blandt andet en længere og mere varieret skoledag, der rummer mere og bedre undervisning, herunder i kernefagene dansk og matematik og en styrket udskoling, der skal løfte elevernes faglige niveau og understøtte deres overgang til en ungdomsuddannelse.

Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser

Regeringen har i februar 2014 indgået en bred politisk aftale om erhvervsuddannelserne, *jf. afsnit 3.2.2*. Aftalen skal give de unge en erhvervsuddannelse af høj kvalitet og gode muligheder for at videreudanne sig. Der indføres adgangskrav for at blive optaget og talentspor for de dygtigste elever. Herudover prioriteres efteruddannelse af underviserne for at styrke undervisningens kvalitet. Med reformen bliver eleverne sikret minimum 26 timers undervisning om ugen fra 2016 svarende til knap 35 lektioner om ugen. Aftalen indføres løbende med start i 2014.

Reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse

Der blev i april 2013 indgået en politisk aftale om en reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse. Reformen bygger på en præmis om et fortsat velfungerende og effektivt SU-system, som sikrer unges mulighed for at få en uddannelse uanset social baggrund. Samtidig er en central del af reformen at sikre en hurtigere studie gennemførelse. De enkelte initiativer i reformen træder løbende i kraft begyndende pr. 1. januar 2014.

En oversigt over aftalte initiativer på uddannelsesområdet fremgår af boks 4.4.

Boks 4.4

Vedtagne og aftalte initiativer til fremme af uddannelse siden NRP2013

- **Et fagligt løft af folkeskolen** *jf. også afsnit 3.2.2.*
- **Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser:** Der er i februar 2014 indgået en politisk aftale, der har som mål at sikre, at flere unge tager en erhvervsuddannelse, at flere fuldfører en erhvervsuddannelse, at alle elever udfordres, samt at tilliden til og trivslen på erhvervsskolerne styrkes, *jf. også afsnit 3.2.2.*
- **Implementering af Aftale om bedre erhvervsuddannelser og styrket uddannelsesgaranti,** *jf. afsnit 3.2.2,* herunder bl.a. etablering af 50 praktikcentre med henblik på at flere unge gennemfører en erhvervsuddannelse.
- **Reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse:** *Jf. også afsnit 3.2.2.*
- **Reform af pædagoguddannelsen:** Der er i september 2013 indgået en politisk aftale om en reform af pædagoguddannelsen, som skal understøtte målet om social mobilitet og bryde den negative sociale arv via en tidlig indsats, så flere unge får forudsætninger for at gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse. Reformen er implementeret i lovgivningen januar 2014.
- **Styrket talentindsats:** Regeringen har december 2013 indgået en politisk aftale om at sende et lovforslag til høring, der skal forbedre rammerne for talentarbejdet ved de videregående uddannelsesinstitutioner. Institutionerne får med forslaget bedre rammer for at oprette særlige talentspor med ekstra faglige udfordringer, og dygtige studerende skal kunne få en udmærkelse på eksamensbeviset. Dygtige ungdomsuddannelseselever får mulighed for at tage fag på en videregående uddannelse og efterfølgende få merit for forløbet ved optag på en relevant videregående uddannelse.
- **Nyt akkrediteringssystem:** Pr. 1. juli 2013 blev der indført et nyt akkrediteringssystem for alle videregående uddannelser. Hensigten er at styrke sammenhængen i uddannelsessystemet, uafhængigt af institutionstype, med et samlet akkrediteringssystem med fælles kriterier og vejledning. Dette skal understøtte en udvikling af uddannelserne mod højere faglig kvalitet og sikre, at udviklingen inden for de videregående uddannelser er hensigtsmæssig set i et samfundsøkonomisk og uddannelsespolitisk perspektiv.

4.4.2 Planlagte tiltag

Regeringen har med regeringsgrundlaget sat et klart og målrettet fokus på at højne kvaliteten af ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser samt voksen- og efteruddannelsesområdet.

Der er på nuværende tidspunkt igangsat arbejder med henblik på at videreudvikle og forbedre uddannelsessystemet på flere niveauer, *jf. boks 4.5.*

Boks 4.5**Planlagte initiativer til fremme af uddannelse****Ungdoms- og erhvervsuddannelser**

- **Udvikling af de gymnasiale uddannelser:** Regeringens serviceeftersyn af de gymnasiale uddannelsers indhold og rammer skal bidrage til kvalitetsløft af de gymnasiale uddannelser.
- **Bedre og mere voksen- og efteruddannelse:** Regeringen har med en politisk aftale om *Vækstplan DK* i 2013 afsat en pulje på 1 mia. kr. i perioden 2014-17 til et markant kompetenceløft af arbejdsstyrken, som bl.a. skal understøtte, at produktionsvirksomheder og arbejdspladser kan fastholdes i Danmark. Målet er, at flere ufaglærte skal løftes til faglærte, og flere faglærte skal løftes til videregående niveau, og kvaliteten skal forbedres i de erhvervsrettede voksen- og efteruddannelser.

Videregående uddannelser mv.

- **Udvalg for kvalitet og relevans i de videregående uddannelser:** Regeringen ønsker, at der med afsæt i den danske velfærdsmodel tages initiativer til forbedring af kvalitet, relevans og sammenhæng i de videregående uddannelser. Regeringen har derfor i oktober 2013 nedsat et udvalg, der skal bidrage med anbefalinger til konkrete initiativer til forbedringer på området, *jf. også afsnit 3.2.4*. Med nedsættelse af udvalget får regeringen et solidt fagligt grundlag og anbefalinger inden for en række overordnede temaer, herunder: Høj faglig kvalitet i undervisningen og intensive uddannelsesforløb, undervisningstid, arbejdsmarkedsparathed, understøttelse af kvalitet og relevans i taxameter- og bevillingssystemet, åbenhed om uddannelsernes resultater, ressourceeffektivitet og sammenhæng samt samfundsøkonomisk afkast af videregående uddannelser.
- **Internationaliseringshandlingsplan:** Regeringen lancerede juni 2013 første del af en handlingsplan for styrket internationalisering af de videregående uddannelser med fokus på at styrke den udgående mobilitet blandt danske studerende, de internationale læringsmiljøer i Danmark og de studerendes fremmedsprogskompetencer. Handlingsplanen følges i foråret 2014 op af del 2, der har fokus på at styrke rekrutteringen og fastholdelsen af de dygtigste internationale studerende i Danmark.
- **Handicappolitisk handlingsplan 2013 – Et samfund for alle:** Regeringens handicappolitiske handlingsplan fra oktober 2013 har fokus på, at alle – herunder uddannelsessøgende med et handicap - opfordres til og får lige muligheder for at uddanne sig. Øget inklusion på de videregående uddannelser af uddannelsessøgende med et handicap skal understøtte regeringens målsætning om at skabe den bedst uddannede generation nogensinde.

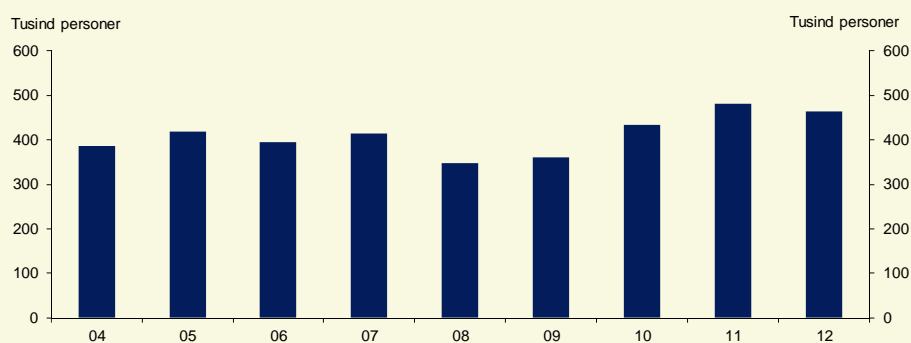
4.5 Det nationale mål for social inklusion

Regeringen lægger vægt på, at Danmark skal være et samfund, hvor alle har lige muligheder. Sociale, økonomiske og sundhedsmæssige udfordringer overføres fortsat fra generation til generation. Initiativer med henblik på forebyggelse af sociale problemer er i denne forbindelse vigtige redskaber, især over for udsatte børn og unge, og omfatter fx særlig støtte til udsatte familier og regeringens sociale 2020-mål.

Den danske regering har som led i EU-2020 strategien sat sig det mål at reducere antallet af personer i husstande med lav beskæftigelse med 22.000 personer frem mod 2020. Når borgere mister deres beskæftigelse eller aldrig opnår fodfæste på arbejdsmarkedet, har det store konsekvenser både for den enkelte og for hele samfundet. Det danske mål afspejler, at styrkelse af social inklusion opnås gennem en bred social, arbejdsmarkeds- og uddannelsesrettet indsats.

I perioden 2008 til 2011 steg antallet af personer i husstande med lav beskæftigelse fra 347.000 til 480.000, blandt andet som følge af den økonomiske krise, *jf. figur 4.7*. Fra 2011 til 2012 er antallet af personer i husstande med lav beskæftigelse faldet til 464.000. Udviklingen i antallet af personer i husstande med lav beskæftigelse er følsom over for konjunkturudsving og ventes at falde, i takt med en generel bedring af konjunktursituationen, *jf. kapitel 2*.

Figur 4.7
Personer i husstande med lav beskæftigelse

Anm: Personer i husstande med lav beskæftigelse angiver andelen af befolkningen under 60 år, som lever i en husstand med meget lav arbejdsintensitet. Opgørelsen er baseret på selvoplyst beskæftigelsesomfang.

Kilde: Eurostat.

Regeringen følger udviklingen tæt og har iværksat flere reformer, der blandt andet har til sigte at reducere antallet af personer i husstande med lav beskæftigelse.

4.5.1 Gennemførte tiltag

Regeringen har gennemført reformer, der skal skabe mulighed for, at flere kan have et aktivt liv som selvforsørgende. Endvidere er der gennem finanslov og satspuljen for 2014 etableret en række initiativer, som har til formål at sikre en bedre inklusion og støtte for nogle af de mest udsatte grupper i samfundet, både blandt børn og blandt voksne, *jf. boks 4.6*.

Boks 4.6**Initiativer til understøttelse af social inklusion**

- **Kontanthjælpsreform.** Kontanthjælpsreformen trådte i kraft 1. januar 2014. Med reformen bliver kontanthjælpen for uddannelsesparate unge under 30 år harmoniseret med SU-satsen. Samtidig bliver der skabt et nyt kontanthjælpssystem for voksne og unge med en uddannelse. Kontanthjælpsreformen forventes at medføre, at færre personer fremover vil være på kontanthjælp, fordi flere kommer i uddannelse eller arbejde, og dermed vil reformen medvirke til social inklusion.
- **Støtte til særligt udsatte familier.** Gennem kontanthjælpsreformen er der blevet afsat 100 millioner kroner til en forsøgsordning, der skal hjælpe særligt udsatte familier. Indsatsen er ikke udelukkende koncentreret om beskæftigelsen, men dens formål er at inddæmme andre faktorer, herunder sundhedsproblemer og sociale udfordringer.
- **Sygedagpengereform.** Der er den 18. december 2013 aftalt en reform af sygedagpengesystemet. Reformen skal sikre en økonomisk sikkerhed for sygemeldte samt en tidligere og bedre indsats. Første del af reformen træder i kraft 1. juli 2014.
- **Aftale om udmøntning af satspuljen.** Aftalen indebærer, at der i perioden 2014-2017 afsættes i alt 410 mio. kr. til et samlet løft af *psykiatrien*. Der er blandt andet afsat 71 mio. kr. til at udbrede sociale akuttillbud til psykisk sårbar mennesker, der bor hjemme i egen bolig. I satspuljeaftalen er der ligeledes afsat 72,5 mio. kr. til en styrket indsats mod *hjemløshed*. I den fremadrettede indsats vil der særligt være fokus på en forebyggende og tidlig indsats til udsatte unge, som enten lever i hjemløshed, eller som er i risiko for at blive hjemløse. Herudover er der etableret en udviklingspulje til styrket livskvalitet for mennesker med demens og deres pårørende. Der er afsat 12 mio. kr. til puljen i perioden 2014-16 med henblik på, at frivillige organisationer m.v. kan udvikle initiativer, som bl.a. kan medvirke til at skabe bedre forhold for demente og deres pårørende samt forståelse for pårørendes situation med at have demente som nærtstående.
- **Finansloven.** Der er i aftalen om finansloven for 2014 afsat 20 mio. kr. årligt i perioden 2014-2017 yderligere til at bekæmpe hjemløshed blandt unge. Herudover er der afsat 150 mio. kr. i 2014 og 50 mio. kr. årligt varigt til nedbringelse af tvang i psykiatrien.
- **Styrket modtagelse af nyankomne.** Modtageindsatsen for nyankomne flygtninge og familiesammenførte til flygtninge er styrket, bl.a. ved tilbud om systematisk sundhedsscreening og krav om udarbejdelse af helhedsorienterede integrationsplaner, som sikrer en tidlig, forebyggende og koordineret indsats i kommunerne.

Regeringens ekspertudvalg om fattigdom fremlagde i juni 2013 resultatet af arbejdet med at belyse forskellige metoder til at opgøre fattigdom og udarbejde en række forslag til en mulig dansk fattigdomsgrænse. På baggrund heraf opgøres økonomisk fattige som personer, der 3 år i træk har en disponibel indkomst under 50 pct. af medianindkomsten, ikke har en formue over 100.000 kr. pr. voksen og ikke er studerende over 17 år, eller i familie med en studerende over 17 år. Med denne grænse identificeres en gruppe med vedvarende begrænsede økonomiske ressourcer. Med udvalgets økonomiske fattigdomsgrænse er ca. 42.200 personer i økonomisk fattigdom i Danmark i 2010. Gruppen er meget sammensat, men selvstændige og kontanthjælpsmodtagere uden forsørgerpligt er overrepræsenterede. Ydermere er der en tendens til at være flere mænd end kvinder i gruppen af fattige. Regeringen har på baggrund af ekspertudvalget om fattigdoms anbefalinger besluttet, at der udarbejdes en årlig fattigdomsredegørelse fra og med 2014.

Som led i indsatsen for at skabe bedre vilkår for de mest udsatte og sårbare i samfundet offentliggjorde regeringen d. 12. september 2013 en række sociale 2020-mål, hvori der indgår en række kvantificerbare målsætninger. De sociale 2020-mål omfatter mål for en styrkelse af udsatte børn og unges uddannelse, reduktion af kriminaliteten blandt de udsatte børn og unge samt færre sammenbrud i anbringelser. For voksne udsatte omfatter de sociale 2020-mål målsætninger om hjemløshed, kvinder på krisecentre, stofmisbrugsbehandling og narkorelaterede dødsfald, *jf. boks 4.7*.

Det er ikke muligt at kvantificere, hvordan de sociale 2020 mål vil påvirke EU-målet om social inklusion. Derfor indgår de sociale mål ikke i det danske EU 2020-mål. Den danske regering vil følge udviklingen i forhold til målene tæt.

Boks 4.7

De sociale 2020-mål

Regeringen offentliggjorde d. 12. september 2013 en række sociale 2020-mål, hvori der indgår følgende kvantificerbare målsætninger for 2020:

- Mindst 50 pct. af *udsatte børn og unge* har som 25-årige gennemført en ungdomsuddannelse. Andelen var 36 pct. i 2011.
- Mindst 25 pct. færre 15-17-årige udsatte unge vil modtage en fældende strafferetlig afgørelse, svarende til en andel på højst 9 pct.
- Andelen af anbringelser, der bryder sammen, skal reduceres med mindst 30 pct., svarende til højst 4 pct.
- Antallet af hjemløse i Danmark skal reduceres med mindst 25 pct., svarende til et niveau på højst 4.000 personer.
- Andelen af borgere, der vender tilbage til herberg eller et forsorgshjem inden for det første år efter udskrivning til egen bolig, skal maksimalt udgøre 20 pct. Andelen var 31 pct. i 2011.
- Andelen af kvinder på kvindekrisecentre, der har behov for mere end ét ophold, skal reduceres med mindst 30 pct., svarende til en andel på højst 25 pct.
- Andelen af borgere, som afslutter et behandlingsforløb for stofmisbrugere som er stoffri eller med reduceret misbrug, øges til mindst 50 pct. Andelen var 31 pct. i 2011.
- Antallet af narkorelaterede dødsfald skal reduceres og fastholdes på et niveau på højst 200, svarende til en reduktion på ca. 30 pct.

4.5.2 Planlagte tiltag

I forlængelse af rapporten fra ekspertudvalget om fattigdom udarbejdes der fra 2014 en årlig fattigdomsredegørelse som del af publikationen *Fordeling, Fattigdom og Incitament*, der viser udviklingen i antallet af fattige og beskriver sammensætningen af gruppen af fattige i Danmark, defineret i henhold til fattigdomsgrænsen fastsat på baggrund af ekspertudvalgets anbefalinger. Redegørelsen vil desuden indeholde en undersøgelse af sociale risikofaktorer for fattigdom.

Herudover forventes lancering af to integrationsfremmende initiativer iværksat primo 2014. I oktober 2013 blev der lanceret en national antidiskriminationsenhed, der bl.a. skal modvirke etnisk diskrimination. I december 2013 lanceredes den nye frivillighedsstrategi *Civilsamfundet Bygger Bro*, som indeholder initiativer, der fremmer civilsamfundets rolle og inddragelse i integrationsindsatsen.

5. Modernisering af den offentlige sektor

En af Danmarks styrker er en generelt velfungerende og effektiv offentlig sektor. En effektiv offentlig sektor er en vigtig rammebetingelse for det private erhvervsliv og understøtter en høj levestandard. Danmark er også et af de lande, hvor den offentlige sektor udgør en stor del af samfundsøkonomien. Det forpligter i særlig grad til en effektiv ressourceudnyttelse i den offentlige sektor.

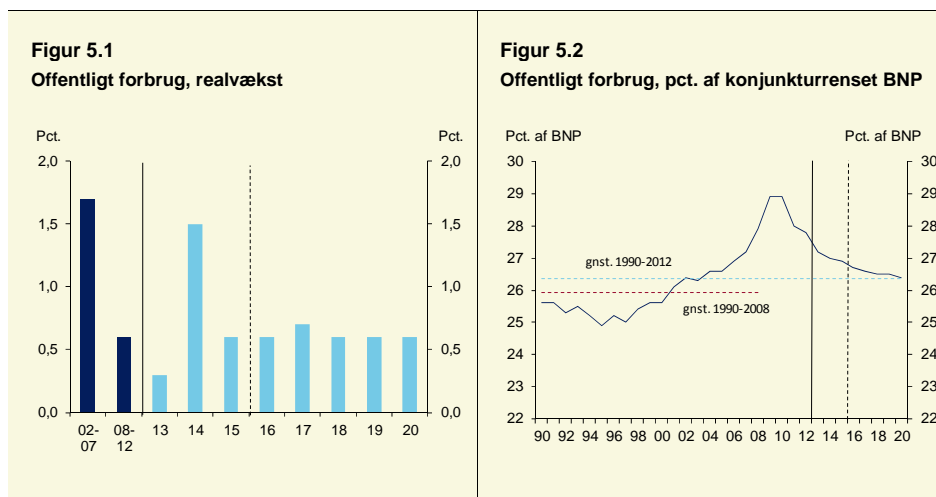
Der er store muligheder for at udvikle den offentlige service gennem en fortsat modernisering af den offentlige sektor. Formålet med moderniseringen er at sikre, at de offentlige ressourcer anvendes bedst muligt og på de områder, hvor der er størst behov.

Blandt andet derfor udgør moderniseringen af den offentlige sektor et centralt reformspor i regeringens *Vækstplan DK*. Dette reformspor skal sikre effektiv ressourceudnyttelse og en fortsat høj kvalitet i den offentlige velfærdsservice gennem nytænkning og modernisering af den offentlige sektor.

Moderniseringen af den offentlige sektor berører både borgerne, medarbejdere, ledere, stat, kommuner og regioner. Forandringen handler blandt andet om, at der i højere grad tages udgangspunkt i borgernes individuelle ressourcer og potentialer. Bedre regulering og afbureaukratisering skal skabe mere tillid og rum til, at medarbejderne kan bruge deres faglighed og erfaring, samtidig med at der frigøres tid til kerneopgaverne. Samtidig skal lederne have størst mulig frihed til at lede gennem systematisk opfølgning på klare og meningsfulde mål.

Behovet for den bedst mulige udnyttelse af ressourcerne i den offentlige sektor skal ydermere ses i lyset af den finanspolitiske ramme. Frem mod 2020 planlægges der en relativt beskeden offentlig forbrugsvækst, der forudsættes at udgøre ca. 0,6 pct. om året i perioden 2015-2020, *jf. figur 5.1*. Med den løbende modernisering og effektivisering af den offentlige sektor muliggøres der en større fremgang i kvaliteten af den offentlige service, end realvæksten i det offentlige forbrug umiddelbart tilsiger.

Den mere beskudne offentlige forbrugsvækst skal også ses i lyset af, at det planlagte offentlige forbrug i 2014 er højt både i et historisk perspektiv og set i forhold til det udgiftsniveau, som holdbart kan finansieres fra 2020, givet den planlagte skattepolitik og de vedtagne reformer. I 2020 skønnes det offentlige forbrug at udgøre ca. 26½ pct. af konjunkturrenset BNP, *jf. figur 5.2*. Det er fortsat noget over niveauet i de to årtier, før finanskrisen satte ind, og på linje med det historiske gennemsnit i perioden 1990-2012.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, december 2013 og *Finansredøgørelsen*, januar 2014.

Regeringen vil med moderniseringen frigøre 12 mia. kr. frem mod 2020 i den offentlige sektor til nye initiativer. Det svarer til et effektiviseringskrav på gennemsnitligt 0,3 pct. årligt frem mod 2020.

Regeringen er godt i gang med moderniseringen af den offentlige sektor inden for en række overordnede spor, som fremgår af boks 5.1. Det konkrete indhold i en række gennemførte initiativer beskrives nærmere i de følgende afsnit.

Boks 5.1**Modernisering af den offentlige sektor frem mod 2020**

Digitalisering. Regeringen har igangsat en ambitiøs indsats for at fremme digitaliseringen af den offentlige sektor. Digitalisering kan frigøre administrative midler og reducere antallet af tunge, rutineprægede opgaver for medarbejderne, samtidig med at borgere og virksomheder modtager en mere fleksibel og effektiv service.

Brug af velfærdsteknologi. Regeringen vil modernisere og nytænke serviceproduktionen i den offentlige sektor gennem øget brug af velfærdsteknologi. Det skal medføre, at arbejdsgange effektiviseres, borgerne gøres mere selvhjulpne, arbejdsmiljøet for de offentligt ansatte forbedres, og kvaliteten af den offentlige service forbedres.

Fokus på effekter, resultater og gensidig læring. Regeringen vil sætte fokus på at øge den eksisterende viden om effekter, resultater og best practice. Offentlige institutioner i stat, regioner og kommuner skal lære af hinanden og hele tiden have fokus på at anvende de bedste og mest effektive metoder.

Serviceinded offentlig sektor. Regeringen vil understøtte en fortsat kulturforandring med det sigte at styrke "service-genet" i den offentlige sektor.

Arbejdstidsregler og arbejdsforhold i det offentlige. Rammerne for den offentlige opgavevaretagelse ændrer sig hele tiden. Det er vigtigt, at arbejdstidsregler, ansættelsesformer og lønsystemer understøtter en fleksibel anvendelse af ressourcerne og en løbende forbedring af produktiviteten.

Offentlig-privat samarbejde. Øget samarbejde med private aktører kan medvirke til at udfordre, nytænke og effektivisere den offentlige opgaveløsning. Regeringen vil gennem blandt andet bedre rammevilkår understøtte, at den offentlige sektor bliver bedre til at drage fordel af de private virksomheders styrker og kompetencer.

Bedre regulering og målretning. Regeringen vil anlægge en ambitiøs tilgang, hvor opgaver og regler, der tager tid fra de offentlige kerneopgaver, afskaffes, og hvor der gennem afbureaukratisering af detail- og proceskrav sættes fokus på resultater. Samtidig skal den offentlige opgaveløsning målrettes, så den gør størst gavn.

Styrket fokus på kapacitetsudnyttelse og økonomistyring. Regeringen vil øge de offentlige institutioners fokus på bedre kapacitetsudnyttelse og omkostningsbevidsthed. Det skal blandt andet ske ved at styrke gennemsigtighed i økonomistyringen, udbrede anvendelsen af benchmark og sætte fokus på god ledelse i hele den offentlige sektor.

5.1 Digitalisering

Regeringen arbejder sammen med kommuner og regioner på at skabe et mere digitalt offentligt Danmark, der effektiviserer og frigør ressourcer, samtidig med at servicen til borgere og virksomheder forbedres.

Hovedparten af danskerne bruger deres computere, mobiltelefoner og internettet hver dag. Tal fra Danmarks Statistik viser, at 84 pct. af befolkningen mellem 16 og 89 år var på inter-

nettet dagligt eller ugentligt, og ca. 75 pct. anvender de offentlige hjemmesider og internet-bank. Fra 2010 til 2012 kom 175.000 flere internetbrugere til i alderen 65 og 89 år.

Også i den offentlige sektor er Danmark blandt de lande i verden, der er kommet længst med at bruge it og ny teknologi til at forny og forbedre velfærdssamfundet.

På denne baggrund blev der allerede i 2011 opsat en målsætning om, at 80 pct. af al skriftlig kommunikation mellem borgere og offentlige myndigheder fra 2015 skal foregå digitalt. Målsætning er sat ved 80 pct. for at sikre, at der i visse situationer og overfor borgere med særskilte behov fortsat skal være mulighed for at få betjening på anden vis, fx med almindelige papirbreve eller telefonisk.

For at sikre, at indfasningen af digital kommunikation følger udviklingen af brugervenlige løsninger og udviklingen i parathed hos borgere, virksomheder og myndigheder indfases lov-mæssige krav om digital kommunikation trinvist frem mod 2015. Overgangen til digital kommunikation indebærer en omfattende omstillingsproces for myndigheder, virksomheder og borgere og den langstrakte indfasning skal derfor sikre en forudsigelighed og tid til tilvænning.

For så vidt angår den udgående skriftlige kommunikation fra offentlige myndigheder til borgere og virksomheder er der tilrettelagt et forløb, hvor alle virksomheder i november 2013 fik en digital postkasse, hvor de sikkert og enkelt kan få et overblik over henvendelser fra offentlige myndigheder. Tilsvarende vil alle borgere i november 2014 få en digital postkasse, hvortil myndighederne kan sende deres breve til borgerne. Borgere, der ikke har mulighed for at modtage posten digitalt vil i god tid have mulighed for at søge om fritagelse fra krav om digital post. Det følger af loven om digital post, at digitale breve adresseret til den digitale postkasse har samme retsvirkning, som hvis de var sendt med almindelig post.

Overgangen til obligatorisk digital selvbetjening og udfasningen af papirblanketter til ansøgninger, anmodninger og indberetninger til offentlige myndigheder foregår i fire årlige såkaldte bølger. Områderne, der overgår til obligatorisk digital selvbetjening er udvalgt på baggrund af en vurdering af det økonomiske potentiale ved digitalisering af området, borgernes og løsnin-gernes modenhed og områdets positive medvirken til en samlet overgang til digital kommuni-kation med den offentlige sektor.

Den første bølge trådte i kraft 1. december 2012 og indeholdt ti digitale selvbetjeningsløsninger, eksempelvis anmeldelse af flytning, der i forvejen var den mest anvendte offentlige digitale selvbetjeningsløsning, opskrivning til daginstitution, hvor målgruppen er en af de mest it-parate i befolkningen og indskrivning til skole, hvor der er et besparelsespotentiale på 16 mio. kr., alene ved at en hel årgang 0. klasser bliver skrevet op til skolen digitalt frem for ved brug af papirblanketter. Den 1. december 2013 og frem mod 2015, trådte den anden bølge af obligatorisk digital selvbetjening på en række nye områder i kraft, hvor den generelle omstilling til obligatorisk digital kommunikation i befolkningen er godt undervejs, forventes flere af de store velfærdsområder som folkepension, sygedagpenge og kontanthjælp at blive obligatorisk digitale, *jf. tabel 5.1.*

Borgere, der ikke kan bruge de digitale selvbetjeningsløsninger, skal fortsat have mulighed for at foretage ansøgninger, anmeldelser mv. på traditionel vis.

Kommunen vil derfor anvise, hvordan borgeren i stedet skal indgive en ansøgning, anmeldelse mv., hvis kommunen vurderer, at der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke kan anvende den digitale selvbetjeningsløsning.

Særlige forhold kan eksempelvis være særlige handicap, manglende digitale kompetencer, særlige sociale forhold, sprogsvækheder mv., der gør, at borgeren ikke kan ansøge digitalt.

Tabel 5.1
Bølgeplan for obligatorisk digital selvbetjening, eksempler

2012	2013	2014	2015
Flytning	Pas	Boligstøtte	Sygedagpenge
Sundhedskort	Kørekort	Folkepension	Ældre og handicappede
Indskrivning i skole, SFO og daginstitution	Vielser	Byggetilladelse	Hjælp til forsørgelse
SU-lån	Navneændring	Adoption	
Bølge 1	Bølge 2	Bølge 3	Bølge 4

Kilde: Regeringen.

Parallelt med overgangen til digital kommunikation gennemfører de offentlige myndigheder en kvalitetssikring af de offentlige digitale løsninger således at det sikres, at løsningerne har den fornødne brugervenlighed og tilgængelighed. Samtidigt gennemføres, på tværs af de offentlige myndigheder, en række informations og hjælpeaktiviteter for sikre, at borgere og virksomheder har den fornødne information og enkelt få adgang til hjælp til de nye krav.

For at sikre at løsninger opleves tidsvarende og for at øge brugervenligheden lanceres i april 2014 en mobil udgave af den offentlige digitale signatur – NemID. Den nye løsning sikrer at NemID vil kunne anvendes på mobile platforme som smartphones og tablets. Det vil sikre borgere adgang til breve, dokumenter og løsninger på farten og uafhængigt af digitale platform.

5.2 Digital velfærd og brug af velfærdsteknologi

Regeringen har sammen med kommuner og regioner udarbejdet en strategi for digital velfærd, der frem mod 2020 vil danne rammen for arbejdet med digitale løsninger på undervisnings-, social- og sundhedsområdet.

Der er to overordnede mål med arbejdet. For det første skal digitale løsninger give den enkelte borger bedre muligheder for at bidrage til velfærden og deltage aktivt i samfunds- og hverdagsliv. Det kan f.eks. være, når borgerne ved hjælp af velfærdsteknologier og hjælpemidler kan klare sig selv i hverdagen og ikke er afhængig af personlig hjælp til eksempelvis at komme på toilet. For det andet skal digitale løsninger bidrage til en mere effektiv og sammenhængende velfærd. Myndighederne skal i stigende grad dele relevant information om borgerne, som de i forvejen har registreret. Det skal sikre, at f.eks. sagsbehandlingsforløb eller sociale indsatser i højere grad koordineres – også på tværs af sektorer.

Strategien opstiller mål for digitaliseringen af velfærdsområderne på områder, hvor de faglige, kvalitetsmæssige og økonomiske effekter er velkendte. Eksempelvis er det et mål, at elever og studerende senest i 2016 kan gennemføre relevante skriftlige prøver og eksaminer digitalt.

På andre områder er det nødvendigt med mere viden, før målene formuleres, og teknologierne udbredes. Derfor har nogle af strategiens initiativer karakter af analyser, der skal give mere klarhed over nye løsningers muligheder og konsekvenser – for borgere og medarbejdere, for kvaliteten af service og for de offentlige budgetter.

Boks 5.2**Eksempler på initiativer inden for digital velfærd****Telemedicin**

Frem mod 2015 deltager tre regioner, 18 kommuner og op mod 3.500 patienter i to store afprøvninger af telemedicinsk hjemmemonitorering. Frem mod 2020 fortsættes afprøvningen af telemedicin på nye områder, og der gennemføres flere storskalaprojekter med henblik på senere udbredelse på nye patientgrupper i hele landet.

Udbygning af en fælles telemedicinsk infrastruktur

Rammerne for en national telemedicinsk it-infrastruktur, der skal udbygges og udbredes i de kommende år, skal etableres. Derfor gennemføres en afprøvning og udbygning af den telemedicinske infrastruktur med afsæt i den eksisterende infrastruktur på sundheds-it området, så infrastrukturen står klar ved udgangen af 2015.

Udbredelse af telemedicin på relevante områder

Inden udgangen af 2015 skal det fastlægges, hvordan telemedicinsk hjemmemonitorering til kronikere udbredes på en fælles og koordineret måde i Danmark frem mod 2020.

Velfærdsteknologi på socialområdet

Et program for velfærdsteknologi skal i 2014 igangsætte en samlet indsats for national udbredelse af velfærdsteknologiske løsninger. De første fire løsninger skal være fuldt implementeret i landets kommuner i 2017 og vurderes at kunne frigøre nettogevinster for mindst ½ mia. kr. ved fuld indfasning i 2017:

Løsning 1: Hjælp til løft. Kommunerne i hele landet skal anvende moderne teknologi og omlægge arbejdsgange, så forflytning af borgere med fysiske funktionsnedsættelser på plejecentre og i eget hjem fortrinsvist kan foretages af én medarbejder i stedet for to medarbejdere.

Løsning 2: Vasketoiletter. For borgere med behov for hjælp til toiletbesøg kan et vasketoilet være et vigtigt redskab til øget selvhjulpenhed og værdighed. Automatiske vasketoiletter udbredes derfor til relevante borgere i eget hjem og på plejecentre i alle kommuner.

Løsning 3: Bedre brug af hjælpemidler. Øget fokus på træning og hjælpemidler skal øge borgernes selvhjulpenhed betydeligt og mindske behovet for personlig pleje og praktisk hjælp.

Løsning 4: Spiseroboter i botilbud. Borgere med funktionsnedsættelser i arme og hænder kan med en spiserobot indtage måltider ved egen hjælp eller med mindre assistance fra andre. Spiseroboter udbredes derfor på botilbud i alle kommuner.

Digitale redskaber i undervisningen

Lærere, elever og studerende skal på tværs af uddannelsessystemet anvende digitale redskaber, hvor det giver bedre undervisning og udnyttelse af ressourcerne. I 2014 gennemføres analyser på området, der skal give grundlag for at udbredelse af de bedste digitale redskaber.

5.3 Fokus på effekter, resultater og gensidig læring

Modernisering af den offentlige sektor forudsætter et bredt samarbejde om reformer på tværs af alle niveauer af den offentlige sektor. Derfor har regeringen i juni 2013, sammen med parterne på det offentlige arbejdsmarked, KL, Danske Regioner, OAO, FTF og Akademikerne, vedtaget et sæt principper for samarbejde om modernisering af den offentlige sektor, som skal understøtte arbejdet på alle niveauer, *jf. boks 5.3*.

Som en del af samarbejdet er parterne enige om at udvikle nye styreformer med fokus på tillid til medarbejdere og fagpersonale baseret på viden om, hvad der virker. For at understøtte arbejdet er der i januar 2014 oprettet Center for Offentlig Innovation, som skal understøtte, at tillidsbaseret ledelse, medarbejderdrevet innovation og gensidig læring spredes og forankres på tværs af den offentlige sektor. Centeret er finansieret med 28 mio. kr. i perioden 2014-2016.

Boks 5.3

Principper for samarbejde mellem parter på det offentlige arbejdsmarked om modernisering

1. Styring i den offentlige sektor skal fokusere på mål og resultater
2. Dialog, åbenhed og klare mål skal være udgangspunkt for opgaveløsningen
3. Ledelse og styring skal tage afsæt i tillid og ansvar
4. Udvikling og fagligt handlerum skal bygge på velbegrundet dokumentation
5. Opgaveløsningen skal baseres på viden om, hvad der virker
6. Ledelse og engagement skal fremme innovation
7. Offentlig service skal inddrage borgernes ressourcer

Principperne vil i årene fremover lægge til grund for nye aftaler og beslutninger. Der bliver i løbet af 2014 iværksat en særlig indledende indsats i form af en informationskampagne, og en række møder og work-shops i hele landet.

Systematisk anvendelse af benchmarkanalyser og udbredelse af viden om de mest effektive indsatsler kan styrke kommunernes grundlag for lokal prioritering. Regeringen og KL (Kommunernes Landsforening) har i 2013 aftalt, at gennemføre benchmarkanalyser, der går i dybden med udvalgte områder og problemstillinger. Dette understøttes desuden af centrale nøgletal (KPI). En arbejdsgruppe er i øjeblikket ved at afdække de konkrete områder og problemstillinger.

Tilsvarende har regeringen i 2013 aftalt med Danske Regioner at styrke fokus på resultater på sundhedsområdet. Internationale erfaringer viser, at synlighed om resultater er en central drivkraft for forbedringer af sundhedsvæsnet. Derfor gennemføres en synlighedsreform baseret på principper om relevant dokumentation af hele sundhedsvæsnet, åbenhed om resultater og forbedring af indsatsler.

5.4 Offentlig-privat samarbejde

Øget samarbejde med private aktører kan medvirke til at effektivisere og nytænke den offentlige opgaveløsning. Det offentlige kan gennem samarbejde med private virksomheder blive bedre til at drage fordel af virksomhedernes styrker og kompetencer. Samtidig kan samarbejdet understøtte, at der udvikles nye muligheder for erhvervslivet og dermed medvirke til at skabe vækst i samfundet.

Offentlig-privat samarbejde og effektivt offentligt indkøb er centrale elementer i moderniseringen af den offentlige sektor. Regeringen har i oktober 2013 fremlagt en strategi for intelligent offentligt indkøb, der skal effektivisere det offentliges indkøb af varer og tjenesteydelser. Den offentlige efterspørgsel skal i højere grad anvendes til at fremme innovation og til at understøtte velfærdsteknologi og grøn omstilling. Den offentlige sektor køber årligt varer og tjenesteydelser for omkring 12½ pct. af BNP knyttet til det offentlige forbrug og de offentlige investeringer. Med en så betydelig indkøbsvolumen er det afgørende, at der købes intelligent ind, så den offentlige sektor får mest mulig værdi for pengene.

I august 2013 har regeringen desuden påbegyndt et udvalgsarbejde, som skal udarbejde forslag til et samlet og overskueligt regelsæt, der implementerer det nye EU-udbudsdirektiv i dansk ret.

Et velfungerende velfærdssamfund kræver ikke blot en stærk privat og offentlig sektor, men også en stærk og engageret frivillig sektor. Lidt over 1,8 mio. danskere har de seneste 12 måneder udført ulønnet frivilligt arbejde. Det svarer til omkring 40 pct. af befolkningen. I en periode med stram økonomi er frivillighed med til at sikre mere velfærd for pengene og at borgere tager medansvar og får mulighed og lyst til at bidrage til fællesskabet i samspil med det offentlige.

I foråret 2013 har regeringen igangsat et arbejde med at forny Charter for samspil mellem den frivillige verden og det offentlige - en gensidighedsaftale parterne imellem. Målet er at videreudvikle og øge samarbejdet de to sektorer imellem. Processen med at udarbejde charteret har involveret en bred kreds af interessenter fra den frivillige verden og det offentlige. Frivilligcharteret blev offentliggjort i juli 2013 og er i efteråret 2013 blevet implementeret lokalt.

5.5 Bedre regulering og målretning

Det er målet at afskaffe opgaver og regler, der tager tid fra de offentlige kerneopgaver og gennem regelforenkling og afbureaukratisering af detail- og proceskrav at sætte et stadigt større fokus på resultater. Regeringen har indgået aftale med kommunerne om at foretage en systematisk og dybdegående gennemgang af reglerne på de store velfærdsområder. Gennemgangen er foretaget på beskæftigelses- og dagtilbudsområdet samt området for udsatte voksne (socialområdet).

På beskæftigelsesområdet er der foretaget enkelte forenklinger på baggrund af eftersynet. Det drejer sig om mere fleksible rammer for kontaktførelse og forenkling af opgørelsesmetoder ved kontaktførelse og aktivering. Derudover indgår resultaterne i regeringens igangværende overvejelser om et beskæftigelsesudspil. På dagtilbudsområdet er der ikke fundet statslig regulering, som bør fjernes. Resultaterne af eftersynet på det sociale voksenområde indgår i en samlet analyse af området for udsatte voksne og voksne med handicap, som endnu ikke er færdiggjort. Analysen undersøger mulighederne for en mere helhedsorienteret styring samt en forenklet sagsbehandling.

Regeringen fortsætter gennemgangen af områder og er lige nu i gang med at se på sundhedsområdet.

De danske kommuner har det primære ansvar for de borgernære velfærdsydelser, og spiller derfor også en central rolle i moderniseringen af den offentlige sektor. Ni kommuner er derfor blevet udvalgt som frikommuner. Disse kommuner kan fra 2012 og fire år frem gennemføre forsøg med nye måder at tilrettelægge bl.a. velfærdsydelser på.

Regeringen har godkendt mere end 250 frikommuneforsøg inden for alle kommunale ansvarsområder. Regeringen har bl.a. godkendt forsøg med friere organisering og udførelse af beskæftigelsesopgaven med fokus på den enkelte borgers behov, forsøg med friere holddannelse i folkeskolen og forsøg med samarbejde mellem region, kommune og praktiserende læger for at skabe sammenhængende patientforløb med tidlig indsats og inddragelse af borgeren. Beskæftigelsesområdet tegner sig for de fleste forsøg, efterfulgt af undervisningsområdet. Resultaterne af forsøgene giver løbende anledning til overvejelser om regelforenkling og afbureaukratisering på de enkelte ministerområder. Det samlede frikommuneforsøg vil blive evalueret i 2016.

5.6 Styrket fokus på kapacitetsudnyttelse og økonomistyring

Den offentlige sektor udgør en stor del af den danske økonomi. Den store volumen indebærer, at det offentlige har nogle særlige forudsætninger for at kunne samle løsningen af visse opgaver i specialiserede enheder eller i tætte samarbejde med eksisterende enheder. Det kan højne kvalitet og nedbringe administrationsomkostninger.

I 2011 besluttede regeringen at samle den objektive sagsbehandling i kommunerne i Udbetaling Danmark. Objektiv sagsbehandling omfatter bl.a. udbetaling af familieførelse, boligstøtte, folkepension. Udbetaling Danmark skal frigøre 300 mio. kr. ved fuld indfasning. Tilsvarende har man samlet administrative enheder på skatteområdet, ligesom regeringen har effektiviseret den statslige administration gennem øget tværministerielt samarbejde om løsning af administrative opgaver. Det har fx medført etableringen af Statens IT og Økonomiservicecenteret.

6. Institutionelle spørgsmål og interessentinddragelse

Folketinget inddrages løbende som led i den danske EU-beslutningsprocedure i drøftelser om den europæiske vækst- og beskæftigelsesdagsorden, når Europa 2020-strategien og det europæiske semester er på dagsordenen i EU, i de enkelte rådsformationer og i Det Europæiske Råd.

For yderligere at styrke inddragelsen af Folketinget i det europæiske semester har regeringen og Folketinget aftalt en øget inddragelse af Folketingets Europaudvalg og Finansudvalg i forhold til drøftelserne om det europæiske semester og det nationale reformprogram. Det indebærer, at regeringen i tillæg til de løbende drøftelser af den europæiske vækst- og beskæftigelsesdagsorden orienterer Folketingets Europaudvalg og Finansudvalg ved tre årlige fælles samråd i løbet af det europæiske semester.

I efteråret, efter offentliggørelsen af Kommissionens årlige vækstundersøgelse, orienterer regeringen på et fælles samråd Europaudvalget og Finansudvalget om indholdet af vækstundersøgelsen.

I foråret orienterer regeringen på et fælles samråd folketingsudvalgene om, hvordan regeringen forventer at afspejle de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer fra Det Europæiske Råd i marts i Danmarks nationale reformprogram og konvergensprogram.

Efter fremlæggelsen af Kommissionens landespecifikke anbefalinger orienterer regeringen på et fælles samråd folketingsudvalgene om Kommissionens udkast til landespecifikke anbefalinger.

De tre samråd betegnes som "det nationale semester" og er i lyset af den tættere koordinati- on af den økonomiske politik i EU et godt eksempel på en styrket rolle for de nationale par- lamenter i EU.

Kontaktudvalget for Europa 2020-strategien er omdrejningspunkt for den nationale forankring af Europa 2020-strategien og det europæiske semester i Danmark. Udvalget, der blev nedsat allerede i 2001 i forbindelse med vedtagelsen af Lissabon-strategien, består af ca. 30 regio- nale og lokale myndigheder samt en bred vifte af organisationer med interesse for den euro- pæiske vækst- og beskæftigelsesdagsorden. De regionale og lokale myndigheder er centrale i forhold til den nationale udmøntning af vækst- og beskæftigelsespolitikken. Kontaktudvalget træder ikke i stedet for de forskellige EU-specialudvalg inden for rammerne af den danske EU-beslutningsprocedure, men fungerer som et parallelt hørings- og konsultationsled på vækst- og beskæftigelsesområdet. Udvalget er et vigtigt forum for dialog mellem beslutnings- tagere og interesseorganisationerne om den europæiske vækst- og beskæftigelsesdagsor-

den og er central i forhold til at skabe konsensus om danske prioriteter på vækst- og beskæftigelsesområdet.

Udvalget mødes typisk fire gange om året. I første halvår holdes kontaktudvalget informeret om forløbet af det europæiske semester, den aktuelle europæiske vækst- og beskæftigelsesdagsorden samt udarbejdelsen af det nationale reformprogram. I andet halvår afholdes temamøder med fokus på elementer af vækst- og beskæftigelsesdagsordenen, f.eks. blev der i november 2013 afholdt et møde ledet af handels- og europaministeren med fokus på social dumping.

Udkastet til Danmarks Nationale Reformprogram 2014 blev sendt i høring i kontaktudvalget ultimo februar og drøftet på et møde i udvalget den 27. februar 2014 med efterfølgende mulighed for udvalget til at afgive skriftlige bemærkninger. Udvalgets bemærkninger er så vidt muligt søgt afspejlet og indarbejdet i det nationale reformprogram.

Boks 6.1

Regeringens orientering af Folketinget om det europæiske semester og det nationale reformprogram ("det nationale semester")

5. december 2013: Fælles samråd i Folketingets Europaudvalg og Finansudvalg om Kommissionens Årlige Vækstundersøgelse 2014 og Kommissionens varslingsrapport 2014 under proceduren for makroøkonomiske ubalancer.

10. april 2014: Fælles samråd i Folketingets Europaudvalg og Finansudvalg om Danmarks Nationale Reformprogram samt konvergensprogram og de økonomiske-politiske retningslinjer fra Det Europæiske Råd.

19. juni 2014: Fælles samråd i Folketingets Europaudvalg og Finansudvalg om Kommissionens udkast til landespecifikke anbefalinger.

Det nationale reformprogram Danmark 2014

2013/2014 : 17

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen

Henvendelse om udgivelsen kan i øvrigt ske til

Økonomi- og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

E-mail: oim@oim.dk
Tlf. : 72 28 24 00

Elektronisk publikation

978-87-92985-93-4

Design af omslag

e-Types & e-Types Daily

Web

Publikationen kan hentes på
www.oim.dk